

У овом броју:

Саопштење Српског	2
Саопштење читао	3
Телесни шок	5
Независно Косово...	7
Позориште полити...	10
У сусрет расплету	11
Крај мултилатерал...	12
Одвојени светови	13
Ни зурли, ни ватром..	14
Љутња и разум	16
Многе територије...	21
Једнострано прогла...	21
Косово као пример	22
Министри Владе...	22
"Косово је Србија"	23
Косово - наша зеница.	24

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ ТРАЖИ ОД РИКЕРА ДА РЕАГУЈЕ

ГРАЧАНИЦА, 22. фебруара 2008. (Бета) - Владика рашко-призренски Артемије поручио је вечерас шефу УНМИК-а Јоакиму Рикеру да је дужан да "демонтира мину" која је "потурена под Србију" једностраним проглашењем независног Косова.

"Уколико то не учини он, учиниће држава Србија", рекао је Артемије и додао да је самопрокламована држава Косово "буре барута на коме нико не може да спава".

ПОНОСАН И ПОСТИЋЕН ЕВРОПЉАНИН

Стразбур – Министар иностраних послова Вук Јеремић говорио је данас пред спољнополитичким комитетом Европског парламента у Стразбуру. У обраћању европским парламентарцима шеф српске дипломатије је, између осталог рекао.

„Данас стојим пред вама као један поносан Европљанин и као један постиђени Европљанин.

Поносан јер ме моје наслеђе, моја култура, моја веровања и моја историја везују за групу нација које су се, на почетку 21. века, усагласиле и створиле нешто толико величанствено да би човек могао да каже: „Заиста никада у историји света није било ништа налик на ово.“

„Како да не будем поносан“, наставио је Јеремић. „Како сам могао, све до пре неколико дана, да без и најмање сумње, не подржавам аспирације моје земље да се прикључи Европској унији и да, сходно томе, не поздравим обавезивање ЕУ да под своје окриље прихвати Србију и целокупан западни Балкан прими с добродошлицом унутар својих међа?“

Исто тако сам дубоко постиђени Европљанин. Тацит је написао: Десерта фациунт ет пацем апеллант: „Стварају пустош и називају је миром.“ То је оно што су неке земље Европске уније урадиле Републици Србији, малој, мирољубивој, демократској земљи у Европи, оснивачкој чланици Уједињених нација, изворној потписници Хелсиншког завршног акта и ослонца стабилности у југоисточној Европи.

Стварање пустоши из обећања о европској будућности. То је оно што су владе неке од ваших земаља учиниле признавањем унилатералне, илегалне и незаконите декларације о независности привремених институција самоуправе српске јужне покрајине Косово и Метохија.

Стидим се не као Србин – јер смо у преговарачком

процесу о будућем статусу наше покрајине Косово само показали добру вољу и разумевање за легитимна права друге стране. У ствари, од демократског свргавања режима Слободана Милошевића у октобру 2000. готово да смо све учинили како треба. Савладали смо скоро сваку препреку. Испунили смо скоро све услове. Прихватили смо готово све стандарде. И прихватили

смо сваки изазов нашој будућности са оптимизмом за који су мислиоци као што је Алексис де Токвил веровали да је одавно нестао са Старог континента.

Стидим се као Европљанин. Као неко ко дубоко у срцу зна да је оно што је учињено Србији фундаментално кршење саме природе не само међународног система него и вредности на којима почива европска грађевина.

Стидим се јер ако прихватање овог чина етнички мотивисане сецесије од демократске, европске државе није погрешно, онда ништа није погрешно.

Стидим се јер видим како се темељ вредности које нас чине оним што јесмо баца под ноге. Јер видим како моје колеге Европљани попушавају да изграде будућност на темељима од песка и рушевина.

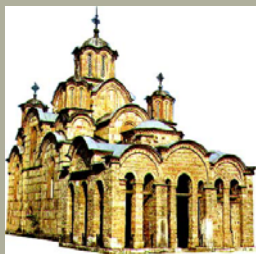
И стидим се јер упркос причама о разуму и просвећености, упркос побожном нагињању ка општем добру и солидарности Европа убрзано постаје само још једно место на коме је моћ исправна ствар.

Неки би могли да кажу да претерујем. Окренимо се, онда, ономе што нам је при руци.

Институција чија је основна одговорност одржавање међународног мира и безбедности, на основу Повеље Уједињених нација, јесте Савет безбедности. И, 1999, после 78 дана бомбардовања моје земље, он је усвојио резолуцију – и данас још важећу – којом се УН даје овлашћење да управља јужном српском покрајином Косово и експлицитно и недвосмислено потврђује суверенитет и територијални интегритет моје земље. У

Вук Јеремић, министар иностраних послова Републике Србије

Грачаница (14. век)

Косово - поље црних птица - косова

време када је Србијом владао тиранин, Косово је било неодвојиви део Србије.

Тако стоји у Резолуцији 1244 Савета безбедности. Она иде и даље од овога. У Поглављу VIII налази се обавезујућа одредба за све земље чланице Уједињених нација да поштују границе моје земље.

И сада, када је Србија демократска земља, неке европске земље спремне су да признају Косово као независну државу. Оне кажу да, заправо, нису казнили тиранина, али да ће сада казнити демократију – европску демократију – и да од грађана очекују да то прихвате.

Оне кажу да Косово може да буде независно, али и да се у исто време Резолуција 1244 у целини примењује, укључујући, вероватно, и онај део у коме се потврђује суверенитет Србије над Косовом. И оне шаљу мисију ЕУ у нашу покрајину без одобрења Савета безбедности, и поред тога што чланови 5 и 8 Резолуције 1244 јасно стављају до знања да то може да учини само Савет безбедности.

Јуче, на хитном састанку Сталног савета, ниједан европски амбасадор никоме није могао разумно да објасни зашто оно што се чини Србији није кршење основних принципа Хелсиншког завршног акта. Нису могли да ми објасне зашто оно што чине не представља опасан преседан који ће довести до веома опасних последица за стабилност Европе и целог света.

Признавање унилатералног проглашавања косовске независности од Србије озаконјеује доктрину о наметању решења у етничким сукобима.

Оно озаконјеује чин једностране сецесије од стране покрајинског или локалног ентитета. Оно трансформише право на самоопредељење у признато право на независност. Оно озаконјеује насилно дељење међународно признатих, суверених држава.

И оно крши обавезивање ка мирном решавању спорова у Европи.

Оно чак оживљава дискредитовану доктрину хладног рата о ограниченом суверенитету.

Поступцима неких земаља чланица Европске уније сваком будућем етничком или религиозном сепаратисти у Европи и широм света дато је оруђе за остварење признања. Да ли било ко у овој соби мисли да су косовски Албанци једина група у свету која има притужбе на свој главни град?

Да ли неко од вас искрено мисли да ће само тиме што ће изговорити да је Косово суи генерис од њега то и начинити? Да неће бити последица по стабилност и безбедност међународног система, само зато што ви кажете да неће?

Да ли се овако понашају поносни Европљани? Да ли овако у пракси изгледају европске вредности? Да ли се овако поступа према пријатељима?

Упркос свему што сам видео и свему кроз ста је моја земља прошла, нисам изгубио веру у Европу, чак и поред тога што се стидим због поступака неких који су у њој.

Нисам изгубио веру у Европу јер се и даље надам да ће Европа испунити своје вредности; да ће Европа за тренутак застати и сетити се принципа који руководе њеним одлукама у Бриселу и Стразбуру. Говорим о компромису, уступацима и постизању сагласности. То тако функционише: укључивањем у процес промишљених, стрпљивих и непрекидних преговора у атмосфери добре воље све до постизања компромиса који могу да прихвате све стране.

У случају будућег статуса Косова, само решење које је прихватљиво за обе стране може да буде одрживо и дуготрајно.

Само кроз преговоре постигнуто решење може да доведе до заједничке европске будућности.

Само такво решење може да учврсти регионална остварења, ојача геостратешке остварене приоритете и обнови тежњу за променама у југоисточној Европи.

Наметање једностраног исхода – признавање независног Косова – доводи до супротног. Оно осујећује остварења европских визионара у нашем региону; оно раздваја западни Балкан од његове будућности у Европи; и подстиче виђење у целокупном региону да се Европа бави наметањем решења.

Ето где смо ми. Срамно је бити на таквом месту. И то није место на коме треба да будемо.

Ми смо на литици и гледамо у понор и сенке неизвесности. Неизвесност у вези са будућношћу западног Балкана. Неизвесност демократије у Србији. Неизвесност око безбедности косовских Срба.

И неизвесност у вези са судбином наших светиња – централног елемента нашег националног идентитета.

И поред свега, ми гледамо напред. Ми можемо да видимо даље од слома, мимо несплоге. И даље можемо да видимо Европу онакву каква је, каква може да постане и то може да постигне. Али и како може да нашкоди: сновима поносне, демократске, европске земље која је од октобра 2000. савладала више препрека него што је то учинила већина других земаља током стотину година.

Уверавам вас храброшћу једне уједињене нације, Србија се неће повући. Тежићемо ономе што је праведно, ономе у шта верујемо, нашој будућности, ономе што нам по праву припада, нагласио је шеф српске дипломатије.

Као одговоран члан међународне заједнице посвећен решавању спорова на мирољубив начин путем преговора, Република Србија неће прибећи употреби силе. Јер насиље не доноси мирољубиво решење ни у једној кризној ситуацији. Насиље само уништава – животе, имовину, наду, амбиције. Оно уништава све и ствара пустош.

Ми се залажемо за мир. Ми смо за споразуме. Ми смо за сагласност. Ми смо Европљани. Косово ће остати део Србије заувек, закључио је Вук Јерemiћ.

САОПШТЕЊЕ

ПОВОДОМ САМОПРОКЛАМОВАНЕ НЕЗАВИСНОСТИ КОСМЕТА

Запањени смо понашањем администрација моћних западних земаља, а посебно САД, поводом њиховог признавања једнострано проглашене независности Космета, а нарочито смо изненађени начином на који њихове владе "тумаче" међународноправна документа – Повељу УН, Завршни акт из Хелсинкија и Резолуцију 1244 Савета безбедности УН. Оно што они називају „креативним тумачењем“ Резолуције 1244, не може бити прихватљиво никоме ко поседује елементарну логику и здрав разум. Недостатак било какве потребе за озбиљнијом аргументацијом показује сав цинизам ове херменеутике. Ова тумачења су оно што је стварно суи генерис, пошто досад нису виђена у логици, нити, као таква, било кога у будућности обавезују.

Судећи по понашању у последњој деценији, демократија у колевци демократије враћена је у колевку. Под изговором „извоза демократије“ САД у последње, најжалост, време све више извозе физичко и правно насиље. Њихово позивање на „реалност“ у случају Космета заправо је позивање на једину истинску реалност – моћ САД и њихову спремност да употребе бруталну силу против свакога ко се нађе на путу њихових интереса. Под тим околностима се, према потреби, у Приштини устоличује и подржава власт терориста и нарко-дилера, подржавају режими и покрети попут Талибана, Бин Ладена и ОБК, док се, истовремено, кажњавају и нападају демократске земље за које се процени да нису довољно кооперативне са САД.

По свему што је међународно-правно релевантно, случај Косова није и не може никакав јединствени случај. Они који тврде да је ово јединствен случај имплицитно тврде да Срби и Албанци нису људи па се на њих не односи оно што се односи на друге људе, да Србија није држава па се на њу не односи међународно право итд.

Ова суи генерис "логика" је најпросто измишљена како би се избегла оцена по којој би признавање самопрокламоване независности Космета постало преседан. Преседан је оно што се у појединачном случају одлучи. Он није предмет прихватања или одбацивања. Он је преседан самим тим што је одлука донесена и директно обавезује онога ко је ту одлуку донео. А онај ко у овом случају укида преседански карактер укида и само право.

Очигледно је да је циљ САД потпуно укидање УН, или пак њихово претварање у пуки инструмент америчке спољне политике. А последице такве неодговорне политике непредвидиве су и застрашујуће у исти мах.

Српско филозофско друштво - Извршни одбор

SRPSKI LIST

САОПШТЕЊЕ ЧИТАОЦИМА

СРПСКОГ ЛИСТА

Господо Срби,

већ десетак година, нас неколико сабрано око *Српског клуба* чинимо све што је у нашој моћи да српској јавности пружимо што истинитији и утемељенији увид у нашу историјску судбину, и у могућност изласка — као националне и духовне заједнице — из нашег привидног безизласка.

Залажући се за те циљеве о сопственом “руху и круху” дошли смо до границе својих физичких, ако не и других моћи.

Наиме, још далеких 1960-их година, приметно бејаш да мојим друговима и вршњацима, рођеним непосредно пре, током, и недуго после Другог светског рата, не недостаје знања о приликама у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, личности и неделима Јосипа Броза, правој природи Савеза комуниста Југославије и његових тајних служби колико вере да се нешто, а понајмање групно и организовано, око тога може учинити.

Већ у то време, нажалост, наши најбољи млади људи бирали су лично спасење над општим, одлазећи, појединачно, како је ко умео и знао, у исељеништво. И сам бејаш кренуо тим путем, но, нешто ме је стално враћало у отаџбину. Но, мој рођени брат је остао на Западу, као и многи с којима се још повремено виђам и дописујем, а којима није свеједно шта ће се Српством бити. Последњи да оде је наш уредник Далибор Муратовић, електротехнички инжењер коме у Србији настављача Броза и других наших уништитеља није било места, упркос његове осведочене стручности.

Срећом, нико од нас, нити наших исељеника који читају *Српски лист*, своје најчешће самоизабрано изгнанство није правдао потребом “трбуха за крухом” — мада их је било и још их има који су морали да беже спасавајући живу главу од усташа, Шиптара, или “наших” тајних служби. Јер, у Србији није било глади ни током оба светска рата, а посла је увек имало за свакога спремног да ради макар оно што су многи наши исељеници или радници на “привременом раду у иностранству” годинама обављали по туђини.

Невоља је, међутим, што сви ми познајемо исувише наших успешних пословних људи, научника и других прегалаца који и не покушавају да прикрију свој очити недостатак потребе да се, бар као наши школарци из доба до пред Први светски рат, врате у Отаџбину и порадне на њеном бољитку без обзира на историјске, политичке, економске и све друге неприлике. Још жалосније је што имамо прилике да слушамо и приче о “успеху” наших у иностранству, где су се ухлебали као домари, хигијеничари, бармени, разносачи пица и слично.

“Бољи живот” се, изгледа, ипак не налази у бирању између петнаест врста усисивача за прашину или плазма телевизора, из луксузних брошура и летака које и у Србији “бесплатно” добијамо уз сваки примерак дневних новина, колико у знању, непорецивом сваком нашем претку до неколико десетлећа уназад, да је једини живот Србима доличан — а тиме заиста и бољи — потрага за Божијим ликом у себи и у свом народу. Јер, живећи на размеђи светова, времена, и вера, те стога схвативши да никада не можемо бити истовремено слободни и богати (нити “безбедни”), окренули се они бежу врлини да би досегли, нарочито у нашим динарским крајевима, један вид хуманитета (чојства) каквав други народи и заједнице углавном нису — до тек понегде, и понекад.

Том чињеницом, осведоченом и многим западњачким записима и путописима, можемо истумачити и одијум, заодевен у разноразне приче и лажи, с којим се као народ суочавамо већ преко један век. Као што, рецимо, Герда из *Сивог сокола и црног јагњета* Ребеке Вест из

зависти не може, боље рећи, неће да схвати да су се српски војници под ватром попели уз Кајмакчалан — врх на који се и по лепом времену тешко стиже — и као што је и многим одрођеним Србима (*дерицинтатед Сербс* звали су такве својевремено Англи) нем огуће појмити да су ти исти војници неколико година пре тога, по сведочењу страних новинара, сличним подвигом освојили Качаничку клисуру — тако и они који се управо суочавају са избором црног муслимана или безбожне Јеврејке за председника државе могу Србе само да мрзе, и да чине све што им је у моћи да их, као нежељено огледало, уклоне из света или макар уподобе себи.

Да бисмо, зато, сачували оно што је у нас Божијом промишљу дугим вековима грађено, а што је услед прекомерно непријатеља па и добронамерних странаца и домаћих либерала разграђено, *Српски лист* се обраћао и српском расејању, у томе међутим не пролазиви боље од других сличних прегалаца — али свакако горе од “националних” ешалона које су организовале власти. Јер, иако од октобра 2007. у просеку имамо преко 100.000 улазака на сајт месечно, и мада често добијамо писма подршке и похвале, засад нас је само један наш исељеник из Канаде питао шта нам треба, и послао новчани прилог, а двојица млађих људи из земље неколико написа.

Наиме — као у случају мог београдског искуства из Шездесетих — иако је наше исељеништво веома добро знало ко је, рецимо, Слободан Милошевић али га је ипак масовно подржало, тако се и данас конкретна помоћ пружа пре свега властима Србије, преко разноразних агенција за сарадњу са “дијаспором”, те појединаца чији је учинак предобро познат већини старијих емиграната. Колико је таква “сарадња” користила нацији, а колико тим појединцима и властима, читаоци *Српског листа* такође могу да се посведоче, будући да се исувише наших сународника и у земљи и иностранству није руководило својим исконским (“патријархалним”) моралом и вредностима, већ жудњом за коришћу.

Другим речима, Слободана Милошевића — и данашње његове настављаче, у које се, по методима политичке борбе и схватању правде и кривде, дају убројити готово сви учесници нашег јавног живота — Срби су одабрали очито сматрајући да се искључиво “реалполитиком” и економском логиком може прекинути готово двовековни расап Српства — настао управо одрицањем оних врлина и вредности које су нас одржале од 1389. надаље.

Тај Пад се нажалост најтеже и најочитије испољио у Црној Гори, али ни другде није ни мањи ни блажи.

Подсећајући се, стога, народне изреке “Што се грбо роди, време не исправи”, *Српски клуб* и *Српски лист* су се отпочетка отворено залагали за *Српску револуцију* — под њом подразумевајући не искорак у нешто измаштано, попут комунистичке револуције наших отаца и дедова, већ духовни и стваралачки повратак ономе што нам се као народу повесно потврдило животодајним.

Јер, како ми беше казао један лекар холиста у Канади: “Ако вам се деси саобраћајна несрећа, нећу вам моћи да помогнем ја, него хирург”.

Наиме, комунистичком револуцијом, чији су биолошки изданци и многи од нас из *Српског клуба* и уредништа *Српског листа* (остали такође будући баштиници безмало двовековне, пузајуће, исто тако левичарске револуције, отеловљене и Равногорским покретом Драже Михаиловића) српском бићу нанешена је траума какву медицина — и народна и научна — лечи искључиво контра-трауматски: рецимо, намештањем, често веома болним, сломљених костију и обрадом и ушивањем рана.

Изгледа, међутим, да српска јавност још није спрема да слуша наш глас, што је и разумљиво, будући да ми не нудимо никакве угодности и погодности, попут других — нарочито званичних — политичких опција, већ напор, муку па и жртву, зарад оздрављења целе нације, а не само појединих њених хипертрофираних делова у виду разних Служби које су се — закономерно, неумољиво и погубно — изметнуле у безбројне

сурчинске, земунске и друге “кланове”, те “тајкуне” и остале преименоване пошасте, у настанку препознатљиве већ у Брозово доба.

Међутим, мимо свих тих Њихових мењања назива и образаина, “будућност” која нам се као народу безобзирно сервира, “продаје” или намеће већ преко један век остаје иста: материјалистичка, безверна, и индивидуалистичка. Јер, као што се непрекидно уверавамо, колико је некакво “друштва” било у титоизму или милошевићизму толико га је, и мање, у овој “транзиционој” Србији или – као што из искуства знају сви исељени Срби – на Западу.

Јер, друштво – да не помињемо истинску заједницу – није могуће без минимума солидарности и саосећања, а тога већ одавно, захваљујући комунистима и њиховим наследницима под разним данашњим партијским бојама, међу Србима нема. Уместо тога, и код нас су узаптели ројеви слуђених, побеснелих или узрујаних појединаца који сваки за себе грабе све шта им је на дохват.

Но најалост, или срећом, бар за Србе друштво осим као заједница – духовна или крвна, никако само интересна – не може постојати, а изгледа ни другде. Јер, мафије нису никаква “друштва” и зато се на наше очи свет крваво распада, а ми му, мимо чак и сопственог разума, хрлилимо шибани крилатицима лажова и малоумника. И зато је један од главних циљева *Српског клуба* и *Српског листа* да такву једну заједницу стваре макар у маломе, у оквиру наших скромних личних моћи и снага. Јер, циљ нам никако није да се бусамо у груди као усамљени заточници правде и истине, касандре надолазеће пропасти, или политичке вође неког новог “ослободилачког” покрета, већ да примером покажемо да је заједница могућа, и да се наш живот не одвија у херметичким одељцима названим личност, породица, шира фамилија, племе, а поготову не у батискафима некаквог Расејања и Отаџбине. Јер, као што вели пољска химна: “Док буде Пољска биће и Пољске”, те не будемо ли међусобно саосећали и заједнички делали (1991–1995. виђао сам искушење равнодушности наспрам удара на наше положаје свега неколико километара од нас) неће нам ни Бог помоћи, а камоли било који земаљски чиниоци.

Наиме, и ми из *Српског листа* и Клуба сматрамо да је очување човечанства – али, и *људскости* – врхунски циљ коме сви ми треба да тежимо, но ако западни део наше планете хрли Богу на Истину – и ако га следе и Русија, и Кина, па чак и Индија, бацањем у технолошку (духовно и еколошки кобну) револуцију, и у људождерски капитализам и меркантилизам – нико нас као нацију не може приморати да и ми идемо тим путем. Јер, алтернатива делимитичне, избирљиве и креативне самоизолације постоји и њу спроводе, рецимо, и сама Европска Унија или САД, брижљиво чувајући своју идеолошку и расну чистоту забраном Србима да слободно путују њиховим, “просвећеним”, делом света.

Стога, Срби и Србија могу и имају право, и у стању су то да спроведу, да унутар *наших* граница установимо друштвено, политичко и културно устројство које одговара Српском народу – као и снаге да такав систем одржимо чак по цену неке нове војне интервенције Запада – која може довести и до евентуалне окупације земље, али не и наших умова и душа, што нам чини самоокупација политичком елитом узгојеном под врелостима Јосипа Броза, Слободана Милошевића, Зорана Ђинђића, Бориса Тадића, Војислава Коштунице или Чедомира Јовановића.

Српски клуб и *Српски лист* су зато одлучили – уколико не дође до повећања активног и самопрегорног учешћа наших читалаца у нашем раду, не само пуком посетом овога сајта – да овај вид делатности смањимо или потпуно укинемо и своје будуће напоре усмеримо на библиотеку *Сој* издавачке куће *Жагор* из Београда, те подржавања издавачких делатности сличних националних група: *Логоса* из Београда, *Двери српских*, Српске Православне Цркве, националних интернет страница попут *Видовдана*, *Српске политике*, 1389, и *Нове српске политичке мисли*.

Но, пре и мимо свега, залагаћемо се и даље за разне облике непосредне акције: националне саборе, трибине, омладинска и добровољачка логоравања, ходочашћа и маршеве, параде националних организација, јавне политичке зборове, те увођење аутентичног националног штива и градива у образовање српске омладине – што подразумева свеобухватну културну револуцију која ће разбаштинити и Брозово и либерално српско наслеђе.

Највише од свега, међутим, настојаћемо на *успостављању инфраструктуре за стварање истинске српске војске, полиције, академије наука и уметности, разних струковних удружења, и радничких синдиката*.

Али, за све то су потребни новац и добровољци. Досада је то искључиво на својим плећима носило око двадесетак сталних чланова *Српског клуба* и око десетак људи окупљених око *Српског листа*. Како су наше напоре доживљавали процењивали чланови владајућих “српских” структура и ви сте, као читаоци, имали прилике да пратите и у нашој рубрици *Одзив*. Ако је до самог сајта, из самог његовог изгледа јасно вам је да немамо могућности да га боље ликовно и графички опремимо, будући да рад једног дизајнера кошта, док се добровољно још нико није јавио. Што се пак тиче отварања неке *Српске куће* (видети предлог за оснивање “странке” *Срби*, б. број *Српског листа*: *О досезању добра*), куповине макар “југа” или “стојадина” ради веће покретљивости и чланова редакције *Листа* и самога *Клуба* (готово нико од нас нема кола), те набавке одговарајућих књига, трака, цедеова и сличног, новац који би нам све то и слично донекле решио се не броји у стотинама хиљада евра, већ у десетинама хиљада.

Досада смо избегавали да се обраћамо било каквим спонзорима, не бисмо ли избегли оно “кума донела, кума однела” – или, још горе, захтеве за одређеним противуслугама. Тога се и даље држимо, те бисмо евентуалну новчану помоћ примали искључиво од појединаца који би нам је лично уручили у износуима који би спречили било какву евентуалну учену. Тако, било би боље да нам 1000 људи једном годишње пошљају по 100 евра, него да нам сличну суму неко дарује искључиво у своје име. Рачун у банци, бар у Србији, не намеравамо отварати, с обзиром на карактер финансијских, пореских и полицијских власти ове државе. Јер, кад су оне могле да преваре народ користећи се коферима илегалног и непријављеног кеша страних обавештајних служби, или дародаваца попут Шороса, ми и слични покушаћемо да остваримо нешто од оног за шта смо досад животом јамчили са далеко мање.

Помоћ, међутим, не мора бити новчана: добровољци спремни да превозе чланове *Клуба*, уредништва *Листа* и евентуалне активисте будућег покрета *Срби* на разне трибине, зборове, састанке и слично помогли би нам немерљиво, као и они који би нам, евентуално, ставили земљу на располагање за омладинске логоре, народне саборе или летње националне школе. Наиме, делатношћу на приватним поседима избегли бисмо потребу да такве догађаје пријављујемо властима као јавне, и њихову могућу правну забрану.

Свакако, наиме, да би све наше политичке и друге делатности биле јавне, као што су и досада биле – ако ништа друго, с пуне спознаје да је било какав вид тајног, прикривеног или илегалног делања немогућ у данашњим условима усавршене шпијунаже и надгледања целокупног становништва, не само Српских земаља. Од наших непријатеља и противника ми не можемо, нити желимо да кријемо наше циљеве, намере и делатности – али им не морамо ни пружати прилике да нас онемогуће користећи се крилатицама попут “борбе против тероризма”, или против “антиуставних делатности”.

Овим желим да се захвалим свим нашим досадашњим сличномисленим или истомисленим читатељима и посетиоцима сајта и да им пожелим да се што пре огледамо на заједничком раду у духу овог Обавештења.

За Уредништво,
Момчило Селић
Фебруара 2008. у Београду

ТЕЛЕСНИ ШОК

Наоми Клајн је канадски новинар и редовни сарадник „The Nation“ и лондонског „Guardian“. Почињући с *Не лого: узимање на нишан брендовских насилника* (1999) рад Клајнове је истраживао две главне силе које су обликовале постхладноратовски свет: експанзију радикалног слободно-тржишног капитализма и, након једанаестог септембра, оживљавање империјалног милитаризма. Више од самог истраживања неумерености, злоупотреба и народног супротстављања неолиберализму и рату, новинарство Клајнове их доследно повезује, истражујући како је корпоративни глобализам Клинтонове ере неосетно преточен у неоконзервативну доктрину превентивног ратовања. Латинска Америка, први регион где је неолиберализам био наметнут и први који је произвео одрживи покрет отпора према њему, дуго је био централни фокус њеног рада, који је укључивао, поред њеног писања, *Ловину*, документарца из 2004. који је продуцирала са својим мужем Ави Луисом, документујући преузимање Ла Форје, фабрике аутомобила из Буенос Аиреса, од стране својих радника пратећи аргентинско економско топлеење 2002. године. Члан НАЦПА уређивачког одбора Грег Грандин интервјуисао је Клајнову приликом четрдесете годишњице НАЦПА.

Шта сте мислили под насловом ваше нове књиге *Доктрина шока*?

Доктрина шока је филозофија која је дириговано доношење одлука на највишим нивоима владе у САД и у многим другим земљама. То је филозофија за људе чија је политичка агенда толико непопуларна, да се не може наметнути под нормалним околностима. Мора постојати нека врста шока или телесног удара ка друштву — рат, терористички напад, природна катастрофа — која чини да људи изгубе тло под ногама, изгубе своју оријентацију. Као последица тог шока, ви можете прогурати кроз политички програм оно што иначе не бисте могли. То је централни принцип доктрине шока, коју ја такође зovem „капитализам катастрофе“.

Милтон Фридман, последњи економски гуру слободног тржишта, артикулисао је доктрину шока боље од икога. Он је написао раних осамдесетих: „Једино криза — стварна или тако опажена — производи праву промену. Када се криза догоди, акције које се преузимају зависе од идеја које леже унаоколо.“ Он је говорио о својим властитим идејама, радикално идеолошкој кампањи слободног тржишта, заснованој на економској катедри чикашког универзитета, кампањи која није могла напредовати под нормалним околностима. Он је то знао из прве руке: Никсон је био пун разумевања за Фридманове идеје, али је открио да се, ако би их спровео у политику, не би могао одржати на власти у изборној демократији. То је било после искуства када је Фридман изашао са кризом као својим решењем. Он је упућивао на економску кризу, али у књизи коју сам погледала, широк је опсег траума које могу послужити овој „размекшавајућој“ сврси за наметање политика слободног тржишта.

Испитала сам три различита начина шока: прво, главни катаклизмички догађаји, попут ратова и терористичких напада, који бацају људе у стање потпуне дезоријентације. Ово их омекшава за други шок, такође познат као шок терапија — економске политике слободног тржишта прогуране кроз све одједном, као врста екстремних државних реформи. То смо видели у Чилеу седамдесетих, Бوليوји осамдесетих, Русији деведесетих. Трећи облик шока јесте дослован шок мучилишта. Ја сам доказивала да је мучење снажно повезано са економском шок терапијом, јер када људи одбаце

„реформе“ слободног тржишта, тада државе често прелазе на мучење појединаца, а такође и терорисање читавих друштава. Постала сам заинтересована како ова три шока појачавају један други када сам била у Ираку покривајући окупацију. Прво су дошли „шокирај и улиј страхопоштовање“ напади. Онда, под Полом Бремером, Ирак је прешао од земље која се гушила под санкцијама у апсолутни капитализам Дивљега Запада. Ово је био други шок. Али Ирачани нису реаговали на начин који је био очекиван. Они су се почели организовати и протестовати и одупирати. А када се појавио отпор, видели смо трећи шок, који је телесни шок, мучилиште.

Наоми Клајн

Многи читаоци ће знати да је Чиле прво место где је директна веза између неолибералне економије и мучења постала очигледна. Али позадина Фридманове умешаности са Пиночевом владом није тако добро позната.

Годинама раније, када сам чула фразу „чикашки момци“, мислила сам да се то односи на североамериканце који су отишли у Чиле и радили са Пиночевом. И то је било тачно у некој мери, јер је Фридман лично путовао у Чиле 1975. и срео се са Пиночевом. Али прави чикашки момци, као што сте ви написали у *Империјалној радионици*, били су Чилеанци који су студирали на Универзитету у Чикагу. У великој мери, то није био само академски програм, него покушај владе САД да промени идеолошки пејзаж Латинске Америке. То је почело у педесетим, када је велики део забринутости у Вашингтону усмерен на такозване пинк економије и утисак да се Латинска Америка веома убрзано креће ка левици.

Једна стратегија, смишљена од УСАИД, била је довођење великог броја чилеанских студената на Универзитет у Чикагу, који је тада био сматран за веома екстремну институцију. У Сједињеним Државама, чикашка економска катедра била је виђена као пут изван. Фридман се увек жалио на то како је био маргиналан, како Кејнзијанци на Харварду и Јејлу имају монопол на политички утицај. Он и његове колеге видели су себе као банду побуњеника на ивици, радећи с оним латиноамеричким студентима, који су били уведени у оно што је практично био култ екстремног капитализма. Студенти су били обучавани као идеолошки ратници — њихова настава је била плаћена од владе САД и касније фондације Форд — а онда су послати назад кући да се боре са „пинковима“ („црвенима“, прим. прев.). Почело је са Чилеом, али је касније проширено на Аргентину, Бразил, Мексико.

Али то је пропало. Иако су милиони долара потрошени на њихово образовање, ови идеолошки ратници доживели су неуспех. Вратили су се у Чиле у шездесетим и тамо су имали своје мале часописе и економске стране у новинама и они су објављивали радове. Али политичка дебата се толико померила ка левици, да су они за њу постали ирелевантни. Идеја да ће амерички Стате Департмент некако претворити Чиле у Фридманизам, у форму капитализма која је радикалнија од било чега што је било покушано у САД, разумљиво је била апсурдна.

Овај почетни неуспех је важан због тога што нам је тако често говорено да је капитализам, или овај радикални вид капитализма, тријумфовао широм света због битке идеја, и да су Фридмановци победили. Када је Фридман умро прошле године, слушали смо несмањене прославе ове тобоже мирне битке коју је његова страна добила. Они су победили у Латинској Америци, они су победили у Русији, они су победили у Кини – или нам је тако речено. Али од самог почетка, од првих лабораторијских испитивања, Фридмановци су губили лоше када је било мирно.

Али тада, наравно, чикашки момци су се вратили, након свргавања Салвадора Аљендеа, овог пута са тенковима. И то је било у овом бруталном, анти-демократском контексту да су они „победили“.

Како је живот у Латинској Америци информисао ваше анализе, да је ова радикална економска доктрина захтевала интензивну количину насиља и принуде да би се извршила?

Живећи у Аргентини током једне године, пре отприлике пет година, мој муж, Ави Луис и ја смо правили филм о тамошњој економској кризи. Сви са којима сам разговарала у Аргентини су рекли да је тридесет хиљада људи нестало седамдесетих година, да би економски модел могао бити наметнут, након што је друга група чикашких момака дошла на власт унутар војне диктатуре. Они су третирали ову узрочност као потпуно само-евидентну. Живот у Аргентини дао ми је поуздање да стварно направим оне везе и именујем имена и кажем, добро, ако овај економски пројекат може бити наметнут једино кроз насиље, тада сигурно архитекте тог економског пројекта деле одговорност с људима који су повлачили обарач и изградили мучилишта. Левичари су били сматрани одговорнима за тоталитарне режиме и идеологија централизованог државног комунизма је била сматрана одговорном када се могла наметати једино кроз масакре. И ми смо прихватили то. И ја мислим да је то поштено. Ја кажем то као левичар. Али десница никада није била приморана да прође кроз исто продирање у дубину сопствене душе. И то треба да се догоди. Ако се то не догоди, потрага за следећом шок лабораторијом ће се наставити.

Десница је збуњена око латиноамеричке лабораторије и сортира оно што жели да каже, па, то се не рачуна. Они подмећу датум крсташког рата за слободно тржиште од свог правог почетка у 1973. па до осамдесетих, са Реганом и Тачеровом, и затим доказују како је крсташки поход био миран и демократски. Они покушавају да забораве оне ране године под Пиночетом.

Ваша књига обавија свој пут кроз историју вредну запажања, од Британије после Фокландског рата, преко САД под Реганом и пост-хладноратовске Источне Европе, до Ирака, Јужне Азије и Њу Орлеанса.

Гледала сам у она кључна чворишта која су била издавана као мирна и демократска: Британија и Боливија у осамдесетим, Јељцин у деведесетим, и остала. Случај Тачерове је посебно занимљив. Она је покушала да прогура неке веома непопуларне реформе слободног тржишта 1981. и 1982., стварајући себе као најнепопуларнијег премијера у британској историји, или сигурно у историји гласања. Мислим да се слуштала до 22% у анкетама. Било је јасно да унутар британске демократије, она није могла да оствари своје циљеве када се суочавала са реизбором. И тада је аргентинска хунта освојила Малвине или Фокландска острва, догађај који је Тачеровој спасао политичку каријеру. После победе у фокландском рату, њена популарност је скочила на 59%. Она је претворила овај успех у рат код куће, и била је веома експлицитна око тога. Када је послала у побуну полицију да разбије

напад копача угља, она је рекла: „Ми смо се борили с непријатељем напољу, а сада ћемо се борити с непријатељем унутра“. А непријатељ унутра био је синдикат.

Ви сте такође скицирали нов начин акумулације капитала, на начин нове економске логике, у којима су динамични сектори глобалне економије везани за оно што сте назвали „комплекс капитализма катастрофе“.

То је много крупније од војно-индустријског комплекса, за који ми нагињемо да мислимо као о компанијама које праве пројектиле и добијају велике уговоре да поново изграде мостове који су бомбардовани. Комплекс капитализма катастрофе је заиста приватизована безбедносна држава – заједно изградња безбедносне државе на „домаћем фронту“ и експанзија америчког царства у иностранству, у последицама рата и природних катастрофа. Данас ми разумемо како је Бушова администрација користила једанаести септембар да приграби власт за извршне органе да би водила превентивне ратове. Бела кућа је користила шок од једанаестог септембра да заобиђе дискусију и, у име сигурности, крене са врло анти-демократском агендом.

Али у исто време када су приграбили моћ, све је препуштено приватним компанијама. Тако да је сигурна држава коју су они изградили била шупља, у смислу да је изгледала као да је покренута од владе, али све је прешло у приватне руке. Починем да мислим да Рат против терора игра исту врсту улоге као права тржишна обмана, веома слична компанијама које своје производе пласирају преко интернета које су се појавиле касних деведесетих. Ова нова економија је објављена после једанаестог септембра. Пословни проспект је био овај: америчка влада ће учинити шта год буде требало да би учинила државу „безбедном“ код куће; ми ћемо водити рат против зла свуда, заувек.

Из пословне перспективе, ово је огромно враћање поверења, јер инвеститори увек трагају за предвидивошћу и стабилношћу, а Бушова администрација је то испоручила. То је створило тржиште од 200 милијарди долара у безбедности домовине и објавило да захтев никада неће престати. Другим речима, ако уложите свој новац у ову индустрију, ако обезбеђујете „безбедносне“ производе да задовољите захтеве које сте створили, то је безбедна опклада. Влада, док покреће ову нову економију, такође делује као своји ризични капиталисти, обезбеђујући неограничена средства за било кога ко се може појавити с најновијим справама (оружјем, прим. прев.) да нас учини сигурним или да води рат у иностранству.

Сектор домовинске безбедности је одличан пример овога. То није владин агенција у традиционалном смислу, него пре празан омотач који постоји само да раздели новац приватним извођачима да створе производе које влада потом купује.

Један разлог зашто је требало толико дуго да се ово препозна као нова економија и разуме како ово мења наше животе је то што смо ми у деведесетим навикли да се наше елите хвалишу о свом богатству. Вратимо се тада, бескрајне поворке шљаштећих чланака који су нам говорили како су капетани информатичке економије били богати. Али титани комплекса капитализма катастрофе се не хвале; они знају боље од тога. Тако да је ово економија са мноштвом интернет-компанија али са дискрецијом ЦИА-е. Резултат је да јавност не прича о капитализму катастрофе као о новој економији, иако су његове импликације драматичније од оних у Фордизму.

Говорите о Израелу као лабораторији за ову нову економију, начин на који је Чиле био лабораторија за неолиберализам – земља која константно води ратове, али ужива у живахној економији.

Израел је случај за детаљно проучавање шта се догађа када земља потпуно изгуби свој економски подстицај за мир. То је занимљиво у смислу признате мудрости деведесетих: „Слободна трговина“ ће потпомоћи миру, откада ће земље бити превисше заузете трговином бомби једни другима. Али израелска економија је једна од најуспешнијих на свету, растући 8% годишње, и много од онога што покреће овај раст је ратна индустрија. Израел је претворио себе у изложбени простор за технологије националне безбедности, као што су се ваздушни авиони без посаде користили да осматрају и циљају палестинске лидере.

Њихова способност да погоде некога у његовом аутомобилу је била држана на међународним изложбама оружја, док се израелска филма удружила са Боингом да освоји уговор с националном безбедношћу вредан 2.5 милијарде долара, да изгради такозвану виртуелну оgradu на мексичким и канадским границама. Продајна литература ових израелских компанија рекламирала је чињеницу да су ове технологије, биле оне виртуелне оgrade, беспилотне летелице или обезбеђење аеродрома, биле испитане на терену на Палестинцима. Тако да је Израел крајњи парадокс. Он показује да брз раст и бесконачни рат могу коезистирати. И то треба служити као упозорење о томе шта се дешава када је тако много економије повезано са комплексом капитализма катастрофе – ви имате снажан недостатак подстрека да изградите мирнији, одрживији свет.

Кроз двадесето столеће, природне катастрофе у Латинској Америци су обезбедиле прилике групама повезаним са левицом или са националистима. Земљотрес из 1994. у Сан Хуану у Аргентини, сигнализовао је почетак Перонизма; земљотреси у Никараги и Гватемали седамдесетих водили су повећаној народној радикализацији. Шта ви мислите да је преокренуло равнотежу ка десници, дозвољавајући јој да боље искористи предност поремећаја?

Када се Фридман појавио са својом теоријом о експлоатацији кризе, он је веома свесно подражавао левицу. Његова стратегија била је обликована како је успешно левица реаговала на Велику Депресију, и он је мислио, иако то никада није рекао експлицитно, да су присталице слободног тржишта изгубиле своје самопоуздање, да су социјалисти и Кејнзијанци били спремни са својим захтевима и агендама када се тржиште руши. Ми треба да мислимо о целој мрежи десног крила „труста мозгова“ које је Фридман инструментализовао у оснивању и одржавању – Фондација Херитаге, оживљени амерички Ентерприсе институт, Цато институт – као намењеној за очување идеја активним, ако желите, да се осигура да су спремни и да чекају када ће наићи следећа криза.

Али трустови мозгова су такође вешти у стварању многих криза, или атмосфере криза, које онда могу експлоатисати. Половина списа које штампају у великим количинама има реч криза у себи – „долазећа криза у X“ – у пензијама, друштвеној сигурности, у здравственој нези. Они су машине за произвођење криза. Многи спољнополитички истраживачки центри, често финансирани од компанија повезаних с комплексом капитализма катастрофе, такође играју централну улогу у одржавању страха око тероризма и имиграције, што скреће раст тржишта ка безбедносним производима. Они су посвећени интелектуалној приправности за катастрофу. Ово смо видели драматично након урагана Катарина. Тринаестог септембра, две недеље након што су насипи пробијени, целоноћни састанак је одржан у фондацији Херитаге у Вашингтону, доводећи заједно кључне играче из многих других великих трустова мозгова, као и републиканских чланова Конгреса. Они су изашли са 32 слободнотржишна решења за ураган Катарина. То је изванредан списак жеља. Али поента је да су били спремни: смањили су раднички стандард, школске ваучере, чак арктичко бушење нафте. И

готово сви су се одазвали, укључујући изградњу нових нафтних рафинерија.

Због овога теорије завере нису неопходне: привреда и екологија су нам све подложније кризама. Није потребно да кризе буду створене намерно у мрачним заверама. Све што треба капиталистима катастрофе је да буду спремни када оне наиђу.

Десница је била веома добра у угледању на стил и стратегију левице. Боље него што је левица икад учинила, десница је комбиновала дишћиплину и провокацију кризе лењиниста са грамшијевским стрпљењем за рад кроз институције, подстакнута троцистичком страшћу.

Они такође имају много више новца него што је левица икада имала!

Оно што ви описујете изгледа као друга фаза неолиберализма. Прва фаза је стварала серијске кризе; друга сада изазива читаву нову економију која профитира из ових криза.

Што је оно што то чини застрашујућим. Зато што једном када додате економски подстрек за кризу, једина претња јесте мир и еколошка одрживост. И то је због чега је тако пресудно да имамо јавну дискусију о политичким последицама ове нове економске фазе.

Међутим, ја видим неки разлог за оптимизам, упркос свим застрашујућим примерима циничних кампања за експлоатацију трауматичних тренутака које сам забележила у књизи. Левица пати од кризе поуздања јер толико много нас верује у лаж да су наше идеје опробане и да су пропале, и да смо изгубили битку идеја. И иако су примери у књизи веома узнемирујући, они показују да наши савезници – било да су у Чилеу или Јељциновој Русији – нису изгубили у поштеној борби; они су смрскани. Или другачије, они су издани од лидера који су обећали једну ствар током изборне кампање а испоручили нешто сасвим различито када су једном дошли на власт (Солидарност у Пољској, Афрички Национални Конгрес у Јужној Африци). Тако да сам ја покушала да истакнем ове социјал-демократске економске алтернативе које су биле предложене и изгласаване за више од претходних 35 година, и указати да оне нису пропале. Оне чак никада нису ни покушане, јер су их шок терапеути уништили пре него што су добиле шансу да пропадну.

Такође пишете о „народној реконструкцији“, свакодневним одговорима на најгора нечовештва неолиберализма, покрете који су били веома снажни у Латинској Америци.

Када сам живела у Аргентини, читала сам дела Родолфа Волша, једног од најпознатијих аргентинских новинара. Пре него што је убијен 1977. он је предвидео да ће последице терора потрајати између 20 и 30 година. Када сам читала то, 25 година је прошло, и људи су били на улицама, одбацујући неолиберализам. И сви су говорили: „Диктатура је готова“. Нисам имала идеју о чему говоре, јер је диктатура окончана још 1983. Али што сам више причала с људима, они су више објашњавали да она није завршила за њих, да су и даље били уплашени. Они су и даље имали неку врсту терора која је висила у ваздуху. И даље су били у шоку, али су коначно излазили из тога и повратили своје самопоуздање. И ја мислим да је добар део света и даље у шоку, али он се најзад диже. Почело је у Латинској Америци и подигло се прво у Латинској Америци, тако да нам то треба дати наду.

НЕЗАВИСНО КОСОВО – НОВИ ИЗВОР НЕСТАБИЛНОСТИ БИХ

Како се, с једне стране, ближи датум једностраног проглашења независности Косова, а, с друге стране, полако отварају понуде за уставно преуређење Босне и Херцеговине, тако се - што је више могуће - на маргине помера могући утицај (само)проглашења независности Космета на ионако крхку политичку стабилност у босанскохерцеговачком троуглу Сарајево-Бањалука-Мостар.

Високи представник у БиХ Мирослав Лајчак поручује да «неће бити никакве механичке реакције», а из Брисела и Вашингтона уверавају да тај утицај неће резултовати међуетничким насиљем, односно да је та могућност мала, «осим ако Република Српска не предузме кораке ка

отцепљењу од БиХ», како то, рецимо, елаборише директор америчких обавештајних служби Мајк Меконел у свом извештају Одбору америчког Сената за обавештајна питања од пре неколико дана. С друге стране, међутим, и сам Меконел у свом извештају примећује како су «суштинске разлике међу лидерима Бошњака и Срба у вези са структуром БиХ, праћене заштеном реториком, довеле у неугодан положај већину реформни неопходних за приближавање земље НАТО-у и ЕУ».

(Не)скривене поруке независности Косова у БиХ

Већ на трагу овог запажања требало би да буде јасно да се у БиХ ништа лакше неће моћи пребродити суштинске разлике

између Срба, Бошњака и Хрвата ни након што буде признато право косовских Алабанаца на самоопредељење у јужној србијанској покрајини. Напротив. Тај чин ће итекако имати одјека, и то најпре на политичке прилике у Босни и Херцеговини, што је можда најјасније наговестио политички вођа Бошњака Харис Силајџић.

Елем, Силајџићева порука, изречена у више наврата у последње време, да он одбија да преговара са Хрватима и Србима о «реформи» Устава БиХ све док не буде решен статус Космета - требало би да упућује и на Силајџићев циљ. Наиме, највећи део бошњачке политичке и интелектуалне елите уверен је да њихов политички и државни циљ - назван «грађанском БиХ» - неће бити ближи остварењу све док на Космету буде владао «статус кво». Такво уверење почива на њиховој слободној процени да Брисел и Вашингтон не врше жесток политички притисак на Републику Српску - какав у Сарајеву прижељкују - како наводно не би истовремено

Осенчене области угрожене развојем ситуације на КиМ

иритирали Србе на два «фронта».

Став Брисела и Вашингтона о прекој потреби признавања већинске воље косовских Албанаца на Космету у Сарајеву се, углавном, доживљава као знак евроатлантске одлучности да се коначно сломе крила «великосрпској идеологији». Бошњачки политичари, притом, упадљиво избегавају да се баве и аргументима Србије о неповредивости међународних граница и политичким аргументима о легализацији «фактичког стању». Српски аргументи, ма колико да и бошњачким политичарима иду у прилог у расплету «босанског чвора», нису им прихватљиви јер су политички Бошњаци одлучили да у стопу следе оне европске земље и САД које не придају велику важност тим аргументима када је реч о Србији. А ова друга врста аргументације о легализацији «фактичког стању» потпуно им је неприхватљива, јер би прихватање таквог става у основи обеснажило постулат на којем они граде захтев за

темељено уставно преуређење БиХ. А тај постулат не почива ни на «фактичком стању» у БиХ, уз то легализованом дејтонским Уставом БиХ, ни на фактичкој етнотериторијалној подели БиХ којој су и сами дали велики допринос - него само и искључиво на њиховој перцепцији последњег рата у БиХ. У тој осакаћеној перцепцији, «српска агресија на БиХ» и нелегитимност резултата «агресије» су једини «факти» који се не могу доводити у питање.

Зато ће из сарајевске перспективе, фактичко и формално сламање српске државе на Космету бити знак да у наредном периоду Бошњаци треба још снажније да потенцирају своје захтеве у правцу сламања и преосталог утицаја Србије на положај Срба у БиХ, односно сламања домицилног српског политичког утицаја на креирање државног оквира БиХ до потпуног обесмишљавања опстанка Републике Српске као државотворне јединице.

С друге стране, суочени са политичком забраном Брисела и Вашингтона на сопствено самоопредељење и претњом да ће бити кажњени ако за тим посегну, српски политичари, ипак, као последњи адут имају формалну могућност - дакле, никада уставом ограничену - за самоопредељењем као заштитним механизмом од бошњачких централистичких, односно унитаристичких захтева. Срби не морају чак ни инсистирати да та могућност буде формализована у будућим уставним амандманима, јер се - како је то уосталом признао и сам Силајџић - право на самоопредељење може црпети и из одговарајућих међународних докумената. Уколико заиста брину за сопствени положај, Срби, заправо, једино не би требало да пристану да им право на самоопредељење буде на било који начин ускраћено у Уставу БиХ, а то им, барем до сада, осим бошњачких политичара нико није ни тражио.

Наравно, од српске политичке мудрости и постојаности зависиће добрим делом и исход бошњачких тежњи. У мери у којој се власти у Срби буду опирале изнуђеној независности Косова, моћи ће и Срби у Бањалуци да се опирају централизацији БиХ, превасходно зарад сопственог опстанка. У томе ће, као и до сада, моћи искрено да се ослане једино на званични Београд, под условом да власти у Србији, под тешким бременом изнуђене независности Космета, привремено не изгубе вид и слух за искушења која следе њиховим сународницима западно од Дрине.

Можда им као олакшавајућа околност послужи знак да су и Брисел и Вашингтон прихватили фактичку етнотериторијалну поделу у БиХ, суочени с чињеницом да та подела у протеклом послератном периоду не само да није ослабила, него је и ојачала. А признање независног Косова само ће додатно учврстити ову чињеницу као незаобилазан аргумент приликом инсистирања ЕУ и САД на опстанку каквог-таквог државног оквира у БиХ. С друге стране, тешко је рећи да се иза тог евроатлантског захтева крије некаква дугорочна стратегија, изузев ако се под стратешким планирањем не подразумевају немушта бриселска обећања.

Утицај «европске» пилићарске политике у БиХ

Међутим, управо због немушних израза из бирократског језика европске престонице још задуго ће бити нејасна будућност и Републике Српске и Босне и Херцеговине. Посебно ће бити интересантно пратити - а ту се тек никако неће моћи избећи паралеле - какву ће улогу имати канцеларија изасланика ЕУ на Космету у поређењу са двоструком улогом коју има Мирослав Лајчак у БиХ, као специјални изасланик ЕУ и високи представник УН. Можда ће баш на том примеру бити јасније да ЕУ има некакову стратегију на Космету - макар је назвали и погрешном - а да у БиХ Европска унија нема ама баш никакву стратегију, већ једино вуче нејасне тактичке потезе, при чему се Лајчакова «европска овлашћења» преплићу са « УН

овлашћењима» и тиме обесмишљава ју једна друге. Напокон, тиме се ствара до сада невиђена забуна у политичком животу једне земље и - што да не рећи - отвара широк простор за закулисне политичке потезе из Брисела и Вашингтона.

Слободан Дурмановић

Реч је о чудној мешавини међународног управитељства којем се више не зна ни почетак ни крај. У том хаосу остаће још пуно простора Србима да сумњају у намере међународних управника у погледу изградње «функционалне БиХ». Кад се тим сумњама придода емоционално незадовољство због губитка Космета, онда није неизбежна ни фрустрација читавих генерација Срба својим положајем у БиХ, тим пре што се опстанак РС буде чешће - на овај или онај начин - доводио у питање. Зато нипошто не треба искључити могућност да се већ убрзо по проглашењу независног Косова у Републици Српској појаве још неки покрети за осамостаљење РС, поред већ постојећих организација које су до сада глатко скупиле око 50 000 потписа за одржавање референдума о издвајању РС из БиХ. Неволја је што та петиција - као ни све друге које се буду накнадно појављивале - не може да уђе у скупштинску процедуру услед фактичке забране међународних чиновника. Ти чиновници, наиме, добро знају да би Срби, пошто им из Брисела и Вашингтона не гарантују опстанак РС, када би им се допустило да слободно одлучују о свом статусу - неизвесну будућност у БиХ радије заменили за какву-такву самосталност наслонјену на Србију.

Како, дакле, такав расплет сада није могућ - и питање је да ли ће и када бити могућ - Србима преостаје да предстојеће године политичке борбе - а можда и деценије - посвете очувању степена самосталности који су добили Дејтонским споразумом. С тим да се, поред очувања основних елемената националне самосталности, у том периоду подједнако посвете развоју демократских институција и, посебно, редистрибуцији социјалне правде. Елем, армији социјално незадовољних или транзитних губитника међу Србима у РС неће бити могуће још дуго објашњавати да, зарад опстанка РС, њихов социјални статус још неко време треба да буде за степен ниже на листи националних приоритета.

Уколико садашња српска политичка елита не успе да изгради избалансiranу политику на темељу подједнаког уважавања свих ових приоритета, у догледно време Србе би могло да захвати озбиљно политичко раслојавање у којем ће јачати и десни и леви екстремизам.

С друге стране, и у Сарајеву ће, поред социјалног, расти политичко незадовољство међу Бошњацима, уколико њихова очекивања после независности Косова не буду брже испуњавана него до сада. Утолико ће и Вашингтон, а поготово Брисел бити на већој муци. На то нам одлично указује и колапс политичких преговора о реформи полицијских снага у БиХ по захтеву из Брисела након што је СДА изненада одбила да финализује «Мостарску декларацију» о «реформи» полиције. Готово на исти начин као пре скоро две године, када су због политичких подела међу Бошњацима и Хрватима пропали уставни амандмани, тако сада прети крах «полицијске реформе», с тим да једини допринос томе дају Бошњаци. Но, бошњачке разлике за домаће прилике нису тако велике колико су велике концептуалне сличности између Хариса Силајџића и Сулејмана Тихића. Та «реформа» пропада само због тога што

Тихић тврди да се понуђеним предлогом «легализују ентитетске и кантоналне полиције», а Силајџић тврди да ће те исте полицијске снаге нестати кад буде израђен нови устав. На страну што ниједан од водећих бошњачких политичара није у праву: ентитетске и кантоналне полиције до даљњег остају јер су уставом легализоване, а да ли ће нестати или не зависиће искључиво од евентуалног политичког договора Срба, Бошњака и Хрвата о уставним променама.

Читава ова заврзлама је настала управо због оног немуштог бриселског језика. Истина, Лајчак јавно оптужује Тихића што не поштује политички договор из Мостара, али кад Тихић одговара да се, у ствари, у законским предлозима не поштује тај договор, Лајчак не потврђује ставове српских и хрватских политичара да «јединствена полицијска структура БиХ» подразумева изградњу нових полицијских институција на нивоу БиХ и координацију са ентитетским и кантоналним полицијским агенцијама, а не централизацију полицијских снага строго по вертикали чији се врх налази у Сарајеву.

Дакле, по старом лошем обичају Брисел и његови изасланици избегавају да се јасно изјасне о спорним питањима, иако управо ЕУ испоставља оквире за реформе у БиХ. Када би то чинили, онда би у БиХ сви били начисто: и политичари и грађани. Па би се онда јасно могли и изјаснити да ли су за «европска решења» или нису, што ваљда и спада у елементарна демократска права. Овако, мало слободније би се могло рећи да домаћи политичари имају посла са једном «европском» пилићарском политиком, па је и од њих тешко очекивати да се понашају другачије.

Онда не треба превише да нас чуди и кад премијер РС Милорад Додик изађе у јавност да «у својству грађанина, а не премијера» поручи да је против једностраног проглашења независности Космета, али да «он лично мисли да је најбоље Космет поделити», тако да, је ли, северни део покрајине «остане Србији», а да «остали део буде независан, с гаранцијама за Србе и српске светиње». Кад један српски премијер, па макар и «у својству грађанина», неколико пута пошаље ову поруку, могло би се помислити или да се иза ње крије нека озбиљна политичка намера или да је реч само о пустој лакомислености обичног «грађанина». Но, како би озбиљна политичка намера ваљда подразумевала став да подела Космета за собом вуче и евентуалну поделу БиХ, остаје да се питамо да ли је премијер можда мислио баш на то - али није смео да каже - или је, пак, реч о двострукој лакомислености, у којој премијер РС најављује оно што до сада нико није: да, рецимо, призна и «останак» севера Косова у Србији и остатак Космета као независну државу. Па да онда, рецимо, крене у дипломатску офанзиву за признање Републике Српске као независне државе...

Када се, међутим, мало удаљимо од ових опсервација и Додикове лакомислености, опет остају озбиљна питања које Републици Српској и Босни и Херцеговини носи независност Косова. Притом је најлакше решиво питање које гласи: да ли ће БиХ признати Косово? То се неће догодити још задуго, због једнодушног званичног одречног одговора свих релеванатних српских политичара, а уколико то Бошњаци и Хрвати покушају сами да учине изаваће политичку кризу. Ваља се надати да никоме у Бриселу неће изненада пасти на памет да од њих траже, не зато што им у Сарајеву и у Мостару не би изашли у сусрет - напротив - већ само зато што би још једно «европско» решење у БиХ доживело пропаст, а земља упала у још једну тешку кризу.

Можда би то представљало и сигуран путоказ ка пропасти БиХ, уколико та земља већ не клизи лагано у том смеру. Независно од независног Косова. Но, и под тим утицајем.

Слободан Дурмановић

ПОЗОРИШТЕ ПОЛИТИЧКИХ ФАРСИ

Мултиетничка и мултиконфесионална Србија предала је још један мандат досадашњем председнику. Показаће се то, већ за који дан, као пирова победа оних који су „поверовали“ у предизборну флоскулу кандидата ДС – „и Косово и Европа“.

Сведоци смо, у међувремену, еуфорије, не само Албанца, већ и Европе, која на предстојеће проглашење одвајања Косова шаље преко хиљаду извештача. Бројне телевизијске екипе стижу у Приштину, да забележе најважнији тренутак тријумфа савременог неоколонијализма на европском тлу, а то је проглашење за државу територије, отете од матице оружаном агресијом НАТО алијансе.

Хоће ли неко забележити, током слава, и потонуће последње заблуде власника гласова „ишћењених из суве дреновине“ – оних који су тобож уверени да „уместо одсечене ноге сасвим добро могу послужити и инвалидска колица“? Управо њима ће, у знак захвалности за „победу реализма“, бити обећана, у виду надокнаде за претрпљени душевни бол, евентуална подела покрајине. У сразмери 85% за Албанце, према 15% за Србе.

Заточеницима из енклава на југу биће понуђена дефинитивна форма престанка обавезе да својим присуством у центру и на југу Косова чувају српске светиње. Тај посао на себе преузима експедициони корпус Европе, који се увелико инфилтрира у близини Приштине.

Овај прижељкивани „најмање лош расплет“ биће још један повод за тријумфализам политичке елите са Тадићевим бежом. Оне исте, која је са нескривеном равнодушном протеклих осам година гледала стварање „државе преседана“ на тлу Србије. У процесу деценијске деструкције, Србија је, конечно, остала без чврстих и признатих граница, и то не само на југу.

Изборни тријумф пресвучених левичара који, за разлику од црвених очева, следе западну коминтерну, истовремено је још један пораз претходно бомбардоване, сатанизоване и изгладњиване Србије. Оне, која је исказала спремност да брани своју државу и територије. На овим изборима, један њен традиционално неопредељен део, делом застрашен „повратком у деведесете“, делом поткултљен (пошто је вешто спинован), дигао је руку на сопствени социјални, па и национални интерес. Ови људи се, после свега, још праве да подједнако тврдо верују у добар исход овог новог Минхена, као што је Чемберлен, својевремено, као „спас Европе“ прослављао предају Судета Хитлеру.

Српски север и српски југ

Мапа резултата председничких избора опомиње све, пред судбоносни губитак колевке српске државности. Сведени изборни рачуни поводом историјске дилеме говоре о „северној-Тадићевој“ и „јужној-Томиној“ Србији, које различито доживљавају поруку да фатаморгану, у сопственом интересу, треба схватити као стварност. Једна од две Србије пита се да ли су нове изборне границе, у ствари, најважнија планираних даљих територијалних подела.

Дакле, избори расписани у невреме још више су продубили ров међусрпских подела. На јачању српског расколнштва инсистирају потомци оних, који сматрају да чак и по цену грађанског рата, она друга, по њима, „четничка Србија“, не сме доћи на власт. Јер – то није у националном интересу. Био би то смак света.

Ово утолико више забрињава, када се цела савремена расправа стави у контекст чињенице да ће се на овом тлу безнадежно чекати на раздвајање чињеничног жита од пропагандног коуља о „оправданом и неизбежном“, жртвама минуле „борбе против класног непријатеља“. Несумњиво зато што једино ћутање може да стане у одбрану идентитета неолибералног капитализма садашње елите, настале највећим делом у централним комитетима титоизма, као и

сумњивим испосничким пећинама лажних дисидената, ствараних у време хладног рата као крунски доказ југословенског „меког комунизма“.

У функцији заустављања времена и историје неприкидном производњом афера и скандала, криптокомунистима је добродошла свака криза – па и косовска. А њихова владавина своди се на куповину времена за даље распредаје друштвене својине, аманетом још једне „револуције“, потом разграбљене са статусом „Алајбегове сламе“.

То је главни разлог што је, после свих искустава од Тита и Милошевића до Ђинђића, Коштунице и Тадића, тешко поверовати у озбиљност намера самопрокламоване елите да прихвати ризик поносног „на страшном месту опстајања“. Не дај Боже још и да се политичка елита жртвује у најтежим временима новије српске историје! Јер, „живот не може да чека“, он је „закон“. Али само за Дедиње и круг двојке. За енклаве на Косову и Метохији то не важи.

Овакав прагматски комунизам, најјаче подупиран српском трабантском политичком и интелектуалном елитом, својевремено је дошао главе марксовој утопији на овом тлу. И одједном, у Србији, некада са преко милион чланова СК, нема левице. Да није у десном цепу?

Овакав преокрет донекле илуструје сећање да је Брозово дворско окружење у Србији највише аплаудирало када је бивши аустроугарски каплар, на бројним тачкама бивших колонијалних царстава, од Нигерије, преко Анголе и Марока, до Судана, Етиопије и Уганде, оружјем и политичком подршком награђивао сепаратистичке покрете. Тако је било у Бијафри, Западној Сахари, Огадену, Еритреји. И како да нас данас види Израел и јеврејски лобији, када су у камповима близу Панчева, уз Титов благослов, обучавани палестински терористи? Да не поминемо да је исти Енвер Хоџи, уз аплаузе у Београду, нудио Космет.

Под сенком затворених архива

Прошлост нам се враћа и дакако глаћа. За оне који памте седамдесете, није никакава новост да су интелектуални корифеји, наручени „поправљачи“ стаљинистичког комунизма, бивши „праксисовци“ из Корчуланске школе, данас очеви демократије и тате елитних руководећих кадрова. И где, њиховим потомцима „матушка“ Русија, у коју су се „првоборци“ клепа док је још Стаљин био већи и од Тита, одједном је неприхватљива – чак и као економски партнер.

Ови творци, и наше прошлости, и садашњости, штитећи своје право на пресвлачење, и даље држе трајно затворене историјске архиве. Оне сведоче о размерама комунистичког физичког и духовног геноцида, почињеног протеклих седам деценија над српском нацијом, све у име борбе против четништва.

Зато није нимало безначајан контекст у коме се, на Хрватској телевизији („Латиница“) звони на узбуну, јер је „половина Србије гласала за осведоченог четничког националисту Николића“. Та телевизија је такође, уз домаће медије, упренутау циљеве глобалне режиге даљих српских подела. А без њих нема даљег комадања Србије.

Надгледана Србија

У међувремену, изјава Иштвана Пастора да је „Тадић победио, не захваљујући високом одзиву, већ захваљујући гласовима мађарске мањине“, сведочи да се наставља стратегија изнуђеног сејања зле крви на тлу бивше Југославије. У том пројекту кључну улогу има хушкање мањина да јадикују над својом обесправљеношћу.

Подсетимо, још Санстефенским миром, од стране великих сила наметнута је првој независној балканској држави „надгледана

сувереност“. На том парадоксу непрекидне „надгледане независности Србије“, погубном не само по Србију, већ и будућу Европу и цело међународно устројство, данас инсистирају САД.

Потплаћена бирократија у Бриселу прави се да то не види, и чини се да је то на време схватила једино Путинова Русија. Јер, њени ободни делови биће на директном удару преседана „независног Косова“. И управо због обновљеног обарања руку између Москве и Вашингтона на тлу Балкана, избори су проглашени за „судбинске“, „референдумске“. Али, притом, није речено да је судбина Србије, што се државног концепта тиче, она предкумановска. Да је таква Србија одавно стављена у корице стратешких планова Запада, није тајна за српске „демократе“.

Цинични парадокс

Зато је, дан уочи избора, било веома важно од очију и суда јавности склонити чињеницу да је Ватикан, пријемом председника Сејдијуа код папе, дао свој благослов Бриселу да започне и формалну колонизацију Косова.

Тај погубни расплет треба да засени прича о „повратку у деведесете“ ако победе „четници“, а власт дефинитивно изгубе „партизани“. За тегабе посттитовске, Милошевићеве деценије оптужени су ових дана искључиво радикали, фактор који је, наводно, одлучивао о судбини политике. А, у ствари, радикали су у том времену, заједно са осталим припадницима виртуелне позиције и опозиције, били само икебана – док се у земљи „беспартиског плурализма“ рађао лажни вишепартизам, под помном контролом обавештајних служби домаћих и страних.

У СУСРЕТ РАСПЛЕТУ

Као што то обично бива, у ономе временском континууму кога називамо историјом, „тнев богова“ се готово увек сручи на онога ко најмање заслужује. Тако ће, по свему судећи, ова генерација политичара у Србији остати упамћена као она за чије је владавине Косово прогласило независност. Наравно да се нико не треба незаслужено амнестирати, али чињенице говоре да актуелна политичка гарнитура суштински није могла више учинити „за спас Косова“ – од оног што је учинила. После НАТО бомбардовања готово свима је било јасно да је Србија кумановским споразумом изгубила део државног суверенитета, а после проглашења Косова за самосталну и суверену државу – вероватно и део територијалног интегритета. Постпетоктобарској власти остале су гледи Косова само две варијанте. Прва варијанта је да се Косову препусти и територијални интегритет – чиме би се исти Србији окрњио, и друга, за коју су се све овдашње постпетоктобарске владе одлучиле – јер је прва равна националном и државном понижењу, да покуша на све начине да свој територијални интегритет заштити. Дакле, српске власти после петог октобра нису имале алтернативу у погледу Косова.

Онај ко би потегао закључак да је Косово изгубила садашња власт свакако би занемарио чињеницу да је Србија под вођством Слободана Милошевића на том истом Косову и због тог истог Косова – капитулирала. Проглашење Косова самосталном државом јесте, пре свега, последица погрешне политике која се према том истом Косову, и на самом том Косову, водила деведесетих година прошлог века. „Независност Косова“ јесте, изнад свега, резултат погрешног политичког концепта и инструментарија који је за остваривање тог концепта коришћен од стране режима Слободана Милошевића. Рећи да су Коштуница и Тадић изгубили Косово јесте подједнако интелектуално непоштено као и рећи да га је Милошевић 1999. Године, уз помоћ Војислава Шешеља, сачувао. Оно што би се могло пребацити тандему Коштуница-Тадић јесте, пре свега, истрајавање на очувању онога што је фактички већ 1999. године било изгубљено, чиме су се знатно успорили друштвени, привредни, економски, културни... реформски процеси у земљи. Неодустајањем од бранења онога што је фактички већ изгубљено, Србија се ових дана суочава и с могућим формалним губитком дела своје територије, а сва је прилика - тек ће се суочити са

Те снаге, састављене подједнако и од победника и од губитника Осме седнице, конзервирале су, како опстанак Милошевића, тако и сталну кризу у друштву. Требало је симулирати борбу за демократију све до тренутка који је Америци био потребан да, кажњавајући „ултранационалисту Милошевића“, приграби Косово.

У целој овој виртуелној причи не може се, међутим, избећи оно што је једино опипљиво и што најављује могући преокрет из агоније људождерске транзиције. А то је да се, наводно прочетничка странка у којој преовлађују бивши самоуправљачи (губитници транзиције), у свом нарастајућем капацитету коначно профилисала као реална политичка снага Србије.

То избијање истинског патриотског набоја и жеље да се оствари друштво какве-такве социјалне правде и стабилних граница, руководство странке тешко да ће се усудити да компромитује некаквим јаловим нагодбама. Буде ли то учинило, у маниру пропуштених прилика током ере Милошевића, пашће ускоро у заборав чињеница да су они данас најјача странка у парламенту.

И да не заборавимо! Фебруарска изборна „мећава“ је пала и свака политичка зверка коначно може да покаже свој прави траг. Бирачко тело овог фебруара схватило је ко је ко иза маски. У међувремену, радикали ће морати да се ослободе последњег тега, Шешељевог изазивачки истуреног громобрана без уземљења званог „Велика Србија“. Данас је у питању опстанак било какве Србије. Време је да падне завеса у позоришту политичких фарси. (Крај)

Драган Милосављевић

заоштравањем односа према „Западу“, тачније са сваком земљом која Косову призна независност.

У готово невероватном, трилерском сплету политичких догађаја, геостратешких интереса и лоше политичке среће, Србији се последњих месеци „понављављају деведесете“. Опет је Србија као у време Слободана Милошевића „бранила“ међународно право, опет се у Србији организују „митинзи истине о Косову“, опет се масовно скандира да је Косово српско... Да неко жели да буде малициозан лако би сковао закључак да је на шћени поновна милошевићевизација Србије. Међутим, бити малициозан не значи и бити управу. Садашња српска власт једноставно нема других аргумената и другог начина да дигне свој глас против независног Косова. Чини се да она, за сада, и за разлику од Милошевићеве власти, не признаје политички аргумент употребе војне силе, чиме би Србију неповратно одвукла у ратну авантуру сличној оној из 1999. године. Други „плус“, у прилог постпетоктобарским властима, јесте чињеница да је актуелна власт, за разлику од Милошевићеве, обезбедила какву-такву међународну подршку за своју спољну политику, што властима пре петог октобра никако није полазило за руком. Зато Ивица Дачић није у праву кад с говорнице Скупштине Србије поручује да му је драго што актуелна власт наставља борбу за Косово на исти онај начин на који је то радио Милошевић. Истом неразумевању ситуације у Србији, попут Дачићевог, склона је и већина западних дипломата и администрације западних земаља, они свесно или несвесно прећуткују чињеницу да је Србија тренутно демократско, а не ауторитарно друштво, какво је било за време владавине Слободана Милошевића. Дакле, Косово тј. део територије Србије, одузима се не аутократском или диктаторском режиму, већ демократском. Остаје крајње нејасно од чега и од кога је „Запад“ хтео да спасе косовске Албанце нудећи им самосталну државу на тачни. У овдашњој јавности постоје снажна веровања да се „увођењем ванредног стања у држави“ ефикасније може „заштитити Косово“. Није далеко од здраве памети закључак да је оркестрирано хулиганство после проглашења Косова независним, забележено како на Београдским, тако и на улицама мањих градова у Србији, требало да појединим политичким круговима послужи управо за увођење ванредног стања. Проглашење ванредног стања би Србију удаљило од могућности да се међународној заједници представи онаква каква после петог октобра заиста јесте, дакле као демократска држава. Заговарање ванредног стања у Србији подједнако је слабоумно као и веровање да се разбијањем прозора страних

амбасадора и политичких противника, или ломљењем саобраћајних знакова, Косово може повратити.

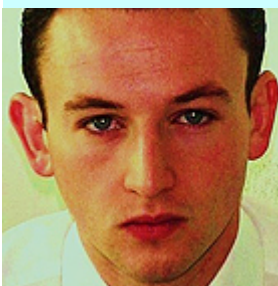
Још једна, такође нетачна теза, која се ових дана провлачи не само кроз српску, већ и кроз светску јавност, јесте теза да је проглашењем Косова за самосталну државу коначно заокружен процес формирања држава на Балкану, чиме је наводно завршена дезинтеграција бивше СФРЈ. Такође је наивно веровање „западних“ политичара, које се у овдашњем делу „прозападне“ јавности обертуре прихвата, да је пресецањем косовског чвора коначно решена криза на балканском полуострву. Чини ли се иком да је Србија већ довољно платила „Милошевићеве грехе“, кад је већ добила профактуру у виду протеривања Срба из Хрватске акцијом Олуја, понижавајућим статусом Републике Српске у садашњој Босни и Херцеговини, самосталношћу Црне Горе и отцепљењем Косова, и да је српско национално питање коначно решено? Где је крај плаћању „Милошевићевих грехова“? С обзиром да нпр. мађарски националисти Војводину називају „Јужном Мађарском“, можемо ли очекивати да се, противно међународном праву, управо како је с Косовом урађено, призна и Јужна Мађарска? Јесмо ли ми сигурни да се нпр. Димитровград налази у Србији, или ће некој великој сили да падне на памет да призна „Западну Бугарску“?... Много је оваквих примера, али сви они говоре да ниједно решење кризе на штету Србије не може бити и коначно решење. У случају да нпр. Косово јесте независно, ко том истом Косову може ограничити право да се припоји Албанији, или нпр. да се Албанија припоји самосталном Косову? Напослетку, може ли ко нпр. Републици Српској одрећи право да буде самостална држава, након примера самосталног Косова? Имају ли нпр. становници Истре право на отцепљење од Хрватске? Дакле, веровање западних политичара да се самосталним Косовом коначно решава криза на

просторима бивше Југославије јесте пре свега налик једном наивном претполитичком веровању да се чаробним штапићем жаба може преобратити у принцезу, и обратно. У најбољем случају криза се може замрзнути, али не и дефинитивно решити. Чак и у најоптимистичкијем шфенарију, по ком би цео западни Балкан ушао у Европску заједницу у комплету, ништа не гарантује да ће народи региона бити задовољни повученим административним границама. Дакле, све док се не увиди да се решење једног проблема на Балкану не може тражити у стварању новог, овај регион ће бити генератор кризе, а трусно подручје западног Балкана и даље ће бити полигон за тињање међуетничких сукоба. На крају, мора се признати да по Србију веома песимистично делује свака анализа крајњег исхода решења косовског питања. Искуство нас може научити да онај ко грешити ретко признаје грешку, а још ређе је исправљач. Пред Србијом су бар две алтернативе. Прва алтернатива је да Србија увиди да је остала без дела своје територије, пре свега ратом, дакле на исти начин на који га је 1912. добила. Ова алтернатива подразумева постепено успостављање добросуседских односа с Косовом, управо онаквих какве нпр. Србија данас има с Хрватском, и пред чињенице да је већина Срба из Хрватске насилно протерана. Друга алтернатива јесте истрајавање на непризнавању Косова и „санкционисање“ држава које су Косово признале. Проглашење Косова независним јесте пре свега почетак једне нове политичке фазе и једног новог изазова пред којим се Србија налази. Бирањем између ове две алтернативе Србија ће дефинитивно одредити своје место у међународној заједници, као и пут којим ће се у свом развоју или стагнацији кретати. Или с чим ће се мимиоћи...

Дарко Велимировић

КРАЈ МУЛТИЛАТЕРАЛИЗМА?

Једнострано проглашење независности Косова од стране косовских Албанаца у недељу, 17. фебруара, расталило је донекле задоцњелу дискусију о импликацијама независности по међународни поредак - импликацијама које неће бити заустављене никакавим распором дипломатских акробација, те које нису ограничене само на преседан успостављен за друге сецесионистичке покрете у настајању.

Ian Bancroft

Признавање косовске независности допринеће даљој ерозији двају фундаменталних стубова међународног система - суверене једнакости и принципа неповредивости граница.

Заговорници независности у великој су мери оправдали свој став држећи да је Србија изгубила сувереност над Косовом услед злоупотребе људских права против косовских Албанаца и потоњег губитка ефективне контроле над покрајином након 1999. Анализа оба навода међутим, илуструје неколико кључних недостатака

који подривају случај којим се подржава сецесија Косова од Србије.

У вези са ситуацијом у Босни и Херцеговини, Бадинтер комисија, коју је 1991. године основала Европска комисија с циљем надгледања распада бивше Југославије, тада је навела да "право на самоопредељење не обухвата измене постојећих граница у тренутку независности, изузев када се дотичне државе договоре другачије". На тој је основи претходно проглашење независности Косово почетком 1990-их признала једино Албанија.

Тренутни случај за независност, уместо тога, делимично почива на злоупотреби људских права почињених од стране Србије у доба Милошевића. У Лондонској декларацији из 2006. године, Контактна група сачињена од шест нација, јасно је истакла да се "етничко чишћење и догађаји из 1999.морају у потпуности узети у обзир

приликом решавања косовског статуса". Док нема сумње у суровост почињених дела, два су основна пропуста у овом аргументу да би могао послужити као основа за независност Косова.

Као прво, сасвим јасно се игнорише огроман број случајева кршења људских права против Срба и не-Албанаца почињених од 1999; наиме, избијање насиља у марту 2004., те окончање УНМИК-ове политике "стандарда пре статуса" које је уследило након тога. Дошло је до систематског неуспеха да се осигурају чак и минимални стандарди заштите мањинских права на Косову. Према изјавама Организације за заштиту људских права (Хуман Ригхтс Ватч), Срби и остале не-Албанске мањине изложене су "сталном застрашивању и узнемиравању нападама". Од доласка УНМИК-а 1999. године, више од 200.000 Срба и других не-Албанаца напустило је покрајину, док подаци УНХЦР-а показују да се свега 16.452 расељених лица вратило на Косово.

У овоме контексту, признавање независности Косова на основу кршења људских права над косовским Албанцима истовремено би могло послужити и као оправдање за сличне захтеве мањинских заједница на Косову.

Као друго, мало тога сугерише да би поново дошло до кршења људских права - аргумента коришћеног за оправдање независности Косова - да су алтернативна решења независности, као што је суштинска аутономија, предложена као могућност.

Цела регија западног Балкана направила је огромне кораке у смислу демократије и људских права након компликоване дисинтеграције бивше Југославије, и њеног свеобухватног оквира заштите и једнакости гарантованог за њене конститутивне народе.

Од завршетка оружане побуне етничких Албанаца 2001. године, Србија је у Прешевској долини на југу земље успоставила мулти-етничке локалне владе и заједничке албанско-српске полицијске патроле. По сведочењу Међународне кризне групе (Интернационал Црисис Грууп), то је "један од ретко успешних примера разрешења конфликта у бившој Југославији". Истовремено у Војводини, другој српској аутономној покрајини, права на само-управу, као и мањинска права загарантована су Уставом. Уз то, демократска транзиција Србије од октобра 2000. додатна је гаранција да неће доћи до повратка на ситуацију каква је

била пре 1999.

Други водећи аргумент који је кориштен као потпора независности заговара да је губитак ефективне контроле над Косовом, које је под међународном администрацијом од 1999., једнак губитку суверености Србије над покрајином. Овај аргумент, међутим, такође садржи низ својствених недостатака.

Као прво, Резолуција 1244 Савета безбедности Уједињених нација јасно истиче да међународна администрација мора "у очекивању коначног решења, промовисати успостављање значајне аутономије и самоуправе на Косову". Стога, само постојање међународне администрације не може се само по себи користити за оправдавање независности Косова кроз потоњи губитак ефективне контроле Србије над Косовом. Прихватање овог преседана имало би штетне импликације по сличне миротворне напоре, јер ће незадовољство земаља све више расти услед давања овлашћења за мисије које би могле резултовати губитком ефективне контроле над њиховом сопственом територијом.

Даље, како присуство УНМИК-а произилази из нелегалне употребе силе од стране НАТО-а, свака измена граница оправдана резултујућим губитком ефективне контроле заправо би значила измену граница

војним средствима - чин који је Повељом УН-а изричито стављен ван закона и који је кроз цели послератни период међународна заједница истрајно одбила учинити важећим.

Занемаривање главних доктрина које су темељ међународног поретка још од Другог светског рата, ствара најопаснији преседан признавањем косовске независности. Поткопавањем суверене једнакости и принципа неповредивости граница уклања се кључна разлика између међународног права и политике, са штетним последицама по светски мир и безбедност.

Независност на основу ограничене анализе кршења људских права и губитка ефективне контроле ослабило би и друго јасно ограничење доктрине која је тек у настајању, доктрине о хуманитарној интервенцији без мандата Савета безбедности УН-а, те поткопало будуће мисије за очувања мира у којима ће ЕУ сасвим сигурно имати кључну улогу.

Говорећи о УН-у и потреби за избегавањем "борбе између сила" унутар организације, Бенита Ферреро-Валднер, европски комесар за спољне односе и политику према суседним земљама, истакла је како Унија море подсетити Русију да "смо ми чланови истог клуба и да овај клуб има одређена правила". А која су то, заправо, правила, више није јасно.

Ian Bancroft

ОДВОЈЕНИ СВЕТОВИ

Гласно скандирање заглушују експлозије петарди и сирене аутомобила из којих се вијоре заставе. Мултиетничко Косово окићено је једнонационалним симболима. Црни двоглави орао шепури се са мајица, качкета, прозора, аутомобила, застава, кровова, бандера... Бујице људи и возила тискају се кроз експлозију националне еуфорије и сливају према центру главног града Косова. Емоционални набој појачавају младих с бубњевима који су масу подгревали националним ритмовима. За њима поскакују људи у албанским ношњама и подврискују текст неке изворне песме. Неки државници и представници међународне заједнице већ су ушли у албанску народну поезију. У песмама се лако препознају имена Хашима Тачија, Фатмира Љимаја, Рамуша Харадинаја и осталих команданата ОВК, али и Тонија Блера, Била Клинтона, Мадлен Олбрајт и Мартија Ахтисарија.

Са дрвећа, зграда, билборда вршће пароле: "Са срећом, независност", "Достојанствено за нови почетак"... Док су окупљени на улицама скандирали ОВК, буку је прекидао звук хеликоптера који надлеће Приштину.

"Урине паварси" ("Срећна независност"), узвикује младић испод споменика Скендербегу. "Урине", узвраћа маса. Умотан у албанску заставу позира фоторепортерима са уздигнута два прста.

"Стално смо учествовали у протестима и очекивали ово. Зато смо и ратовали и не плашимо се да ће се Србија икада вратити на Косово. Ми нисмо под Србијом још од 1999", задихано говори Дритон Ариффи. Одлаже флашу пива Пеје (некада: Пећко) на чијем грлићу је етикета са честитком на независности и одговара на питање шта ће бити са Србима: "Чули сте премијера Тачија. Косово је довољно велико за све нас. Време је да почнемо нормално да живимо."

За косовске Албанце важан је само тај дуго очекивани, припремани, планирани и координирани тренутак.

Рано је за размисљање шта после. Демкеасти младић Есад Хадрију носи на глави кече с ознаком ОВК. Каже да му није битно да ли ће Косово постати члан УН-а, јер је важно да га признају САД и земље ЕУ. "Ни Тајван није члан УН-а па постоји", каже и додаје да је свестан да неће одмах бити боље. Независност је морала да се догоди да проблеми не би били већи, сматра он. Али један његов сународник, који инсистира да сазна одакле је репортер "Времена", уверен је да ће независност решити проблеме и да ће се боље живети. Чак тврди да ће веома брзо на Косову бити довољно електричне енергије и да ће

рестрикције постати прошлост. Што се тиче Срба, каже да је на њима да одлуче да ли желе да прихвате реалност и остану на Косову.

Црни капут, на глави црни шешир, а очи сакривене иза црних наочара – Ветон Сурои, председник партије ОРА, главом и брадом. Није расположен за разговор, чак ни када му се (на српском) пребаци да би на овај дан могао да покаже мало више уважавања за новинаре, припаднике српске мањине. Само се осмехнуо, одмахнуо руком и отишао.

Прослава независности у Приштини

Док једни славе, они који се не осећају сигурно ушушкали су се у неизвесну сигурност свога дома. У Приштини је после 1999. и мартовског погрома 2004. остало само 64 Срба, углавном жена. Претходно се најављујемо и идемо у кратку посету. "Не знам шта да вам кажем. Уби ме неизвесност. Не због овога данас, него шта ће бити следећих дана и месеци. Шта ако нам кажу да не вреде више ови пасоши. Ни досад није било добро, а ништа се није десило да бих поверовала да ће бити боље. Једино знам да не желим и да нема где друго да одем, али не могу да кажем да се баш осећам као на своме", каже нам једна забринута Српкиња.

Иако је премијер Косова Хашим Тачи Србима обећао поштовање њихових права и слобода, припадници српске заједнице немају поверења у та обећања. Новинар из Чаглавице Живојин Ракочевић прославу независности дочекао је на задатку у Медија центру смештеном у приштинском хотелу Гранд. Не верује Тачију. "Ово је производ екстремног национализма и екстремних националистичких идеја", каже Ракочевић.

Текст декларације независности у недељу није било могуће набавити ни код представника косовских институција пре него што ју је премијер Тачи прочитао у парламенту. Како смо незванично сазнали, текст је имала само представница америчке канцеларије у Приштини. Како нам је објаснио извор из међународне администрације, све је строго конторлисано и вероватно га је и сам Тачи добио мало пре него што га је прочитао.

Поред зграде косовске скупштине наилазимо на посланика Михаила Шћепановића. Бесан је јер му је онемогућено да се обрати парламенту након проглашења независности. "Тражили смо од председника Скупштине Јакупа Краснићија да се обратимо Скупштини, али нам није дозволио ни по два минута, а имали смо две тачке дневног реда. То нам говори о томе шта нас чека у такозваном независном Косову. Због тога нисмо ни ушли у салу. Нисмо желели да будемо само декор", љутито каже Шћепановић. С периферије се спорадично чују рафали. Смржава се и они постају учесталији. Чују се и детонације неке озбиљније "пиротехнике". Репортер "Времена" је на тротоару једне приштинске улице видео двадесетак чаура од аутоматске пушке. Маса креће на свечани концерт. С погледом у тамно небо слављеници посматрају победнички ватромет.

Викенд је био миран у српским енклавама. Становништво је време углавном проводило у својим кућама. Срби у Осојанима кажу да, после свега што се дешавало, има мало страха, али нема панике. У локалној кафани углавном се прича о независности и последицама које се могу очекивати. Срби у енклавама се надају да Србија неће одустати од њих и да ће наставити да финансира своје институције на Косову. Сретен Ђурић каже да би без помоћи Србије опстанак био немогућ. "Какве косовске институције, немамо поверења и не очекујемо ништа од њих."

У овом месту на изградњи објеката раде Албанци. Причају да ће после проглашења независности бити боље за све. Радници предусретљиво трче да отворе врата новинарима. Док једни разговарају с нама, други нам као по разрађеном шћенарију – машу. Али Краснићи, радник из јужног дела Косовске Митровице, каже да га не занима политика, већ да свако може да ради и заради за нормалан живот. Он, као и његове колеге, сматра да ће после независности то бити могуће. "Неће бити никаквих проблема. Ми желимо да живимо на Косову са Србима и макопре смо с њима попили пиће", уверава нас Краснићи.

У неким местима школе у понедељак нису радиле зато што неки наставници из Србије нису дошли, али и због безбедности. Упозорени су да се што мање крећу.

Ратко Фемич, Време, 894

НИ ЗУРЛИ, НИ ВАТРОМЕТА

Тврдње упућених да ће у Косовској Митровици викенд протети безбедније него у Београду показале су се као тачне. Осим неколико бомби које нису причиниле велику материјалну штету и, практично, биле једина сензација за стотине новинара стационираних у северном делу града, викенд је прошао без већих инцидената. Изостале су и кафанске туче мотивисане пијанством или приватним разлозима, а осим неколико вербалних обрачуна није регистровано никакво насиље.

СНЕГ: Пијаца, мање од сто метара од моста који дели северни (српски) од јужног (албанског) дела града у суботу 16. фебруара радила је пуним капацитетом. Оно што није стало на тезге било је разасртро по шареним ћебадима на тротоару. На тезгама и киошћима који чине највећи део пројекатних објеката у северном делу Косовске Митровице могли су се наћи добра туршија, свињска цигерица, ракија, очишћени ораси, ђинђуве, вунена галантерија, играчке, алат и сијасет других артикала,

али и комшије с којима се, онако у ходу, поразговара о породици и предстојећем дану. Они који су обавили куповину журили су у храм Светог Димитрија, где је владика Артемије, у присуству престолонаследника Александра Карађорђевића и његове супруге Катарине, одржао молебан и поручио: "Ово је наша отаџбина, ми резервне немамо."

Поглед на Косовску Митровицу

У рано поподне почео је да пада снег, по кафанама се пио чај и ракија, подсмешљиво констатовало да временске прилике баш и не иду на руку "овима што хоће независност". На питање "шта ће бити 17. фебруара" најчешћи одговори су "Недеља", "Немам појма" и "Баш ништа". И вечерњи живот је неометано текао – кафићи и дискотеке су били пуни, а краткотрајни нестаници струје компензовани су агрегатима. Атмосфера је била наоко опуштена, али код старијих су доминирали огорчење и разочараност у рад и домаћих и светских институција. "Страх има, али панике нема. Шта је, ту је. Кад буде требало, бранићемо се, али одавде не идемо", каже један старији Митровчанин, док са пријатељима у кафани гледа Други дневник. "Та њихова независност, то је као да ја сада вама кажем да сам добио седмицу на лоту, а нисам", шаљиво коментарише таксиста на путу од Митровице до Звечана. "ЕУЛЕКС не признајемо", каже један од бранилаца моста на Ибру. "Инцидентата, што се нас тиче, неће бити, али, ако затреба, ми смо спремни на устанак, а оружје нам је бар ту на дохват руке. Ми смо мала шибица која може да направи велику ватру на Балкану, а очекујемо да нам бензин стигне из Србије. Ево, и енклаве су се наљутиле – сви остају код куће. Нема бежања." Одлучност да се остане, кажу, никада није била јача. Намера да се прибегне гандијевској методи активног бојкота косовских Албанаца и институција на Косову, такође. Верују у Русе и будно мотре на то ко с ким разговара, ко са каквим намерама прелази мост, ко евентуално планира да се не придржава договореног, или још горе – да оде. Концентрисани су на праћење промена у Микронасељу (где живе Албанци), јер "то је најбољи показатељ оног што се спрема". Жале се да последњих дана само дају изјаве за медије, није им јасно шта новинари очекују од њих и позивају их да дођу за две недеље "јер ће тада бити тема". Патетике, нереалних закљичања и хистериче – нема. Глаче се, кажу, код куће.

"Оно што је сигурно то је да су Срби депресивни, да су прилично разочарани, за неке од њих ово долази поприлично изненада. Нису то очекивали, једноставно су сугестије и информације биле такве да власти Србије држе ствари под контролом и да би се Русија укључила. Главни негативни ефекат очекујем касније, када постанемо свесни да ово већ иде у погрешном правцу, да ће почети проблеми, јер ће многи људи одлучити да више нема места за њих", каже за "Време" лидер Српске листе за Косово и Метохију Оливер Ивановић, и објашњава да су људи пре свега разочарани понашањем великог света. "Знате, од

неких земаља се просто није очекивало то. Мислим да ће велико разочарање бити ако Македонија и Словенија признају независност Косова. Оне немају никакав сопствени интерес да то ураде, осим притиска Америке. Сматрам да никако није добро да то ураде, али бојим се да су те земље неотпорне на притисак САД и мислим да ће тим притишћима подлећи због 'мира у кући'. Када вам то дође од некога од кога то нисте очекивали или ко вам је близак, онда то више боли, и ја се бојим оштрије реакције Србије", каже Оливер Ивановић.

КФОР се снабдева на пијаци

ФОЛКЛОР: Недеља је сванула сунчана, ведро али веома хладна. Снег, који је помало падао током ноћи, делимично је окопнео, али су кровови кућа и понеко брдо остали бели. Тек тога јутра могао се стећи утисак да хрпа новинара окупљена из свих српских редакција, али и из белог света, можда није узалуд окупирали све митровачке хотеле, мотеле и слободне кревете по приватним кућама. У рано преподне улице су биле пусте. Ту и тамо прошла би понека УНМИК-ова патрола и понеки новинар. Продавнице-киошћи су били затворени, јер недељом и иначе не раде. На понекој приватној згради вијорила се српска застава, као одговор на албанске и америчке, постављене претходног дана у насељу Бошњачка махала које се, гледано са српске стране града, налази лево од моста на Ибру. Кафићи су зато били пуни претежно новинара.

Кафе Долчевита, на који је 27. августа 2006. године бачена бомба, послужио је као прес центар. Осим пријатног амбијента, грејања, пића и телевизије, Долчевита је у стаклу и има галерију са које се пружа добар поглед на јужну страну града. Пила се јутарња кафа и чекало.

Око подне су на семафоре испред моста постављене две српске заставе, утом је стигла и делегација из Црне Горе, одржала конференцију у просторијама Српског националног већа и изразила подршку Србима на Косову. Припадници КФОР-а и Косовске полицијске службе изводили су вежбу одмотавања и постављања бодљикаве жице за коју Митровчани кажу да није одмотана већ четири године. Требало им је тачно два минута да је развучу и рашире преко моста. Министар Слободан Самарџић је са пратњом у град стигао у једанаест сати. На конференцију за новинаре коју је одржао у 13 часова у просторијама Координационог центра ушли су само најупорнији. Долазак министара дочекан је са одобравањем, али не и одушевљењем присутних. "То вам је као када у град дође нека фолклорна група, одсвира и одигра нешто, а онда спакују шћенографију и оду кући", резигнирано је констатовао један старији Митровчанин.

Иако је било најава да ће министар Самарџић конференцију за стране новинаре уприличити на мосту око 14.30, све се свело на кратку изјаву под дрветом, на педесетак метара од Ибра. После тога министар је прошетом градом, ручао и посетио храм Светог Димитрија.

Ту, отприлике, престаје сва акција.

ИШЧЕКИВАЊЕ: Док су стизале вести о прослави у Приштини која траје од суботе увече, са северне стране моста изгледало је као да се читаво јужна Митровица спаковала и отишла на славље у Приштину. Читавог дана оданде се ништа није чуло, још мање се видело. Према речима оних који су прошетали преко моста, и с друге стране је било радозналног народа, у незнатном броју и мање упорног. На српској страни неколико стотина људи је ипак стрпљиво гледало преко реке.

На температура од минус шест степени, дувало се у шаке, премештало с ноге на ногу, шетало по гужви, али кући се није ишло. У Долчевити су

На улици деца....

се смењивали новинари, али и неки од припадника Косовске полицијске службе, КФОР-а и УНМИК-а. Тренутак када Хашим Тачи објављује независност био је готово игнорисан. Само је једна жена устала, пришла најближем екрану, револтирано променила канал и наставила да пије

... И бодљикава жица

кафу са пријатељицама.

Негодовање су изазвали новинари који су фотографисали Хашима Тачија на екрану. Напољу су падали и мрак и температура. Сати су пролазили. Напетост је расла.

Звук зурли и грандиозни ватромет очекиван са северне стране упорно су изостајали. Камере и фоторепортери били су спремни да сниме тренутак у коме јужна Косовска Митровица обзнањује самопрокламовану независност и реакцију Срба на тренутак када се у ваздух вине прва од хиљаду ракетица ватромета. У међувремену је

стигла информација да се јужни део града ипак неће трести од славља, да због безбедности неће бити пуцања, а да је за ватромет одређен само један мали плато, а не цео град – како је најављивано данима раније. Следећа информација била је да одложен и тај ограничени ватромет са пола седам на једанаест увече, да би нешто пре седам, када су сви већ дигли руке и кренули да се разилазе по граду, у небо изнад јужне стране биле испалене једва три-четири ракетице. И то је било све.

Отприлике у исто време, на другом крају града експлодирала је бомба у дворишту зграде УНМИК-овог правосудја и оштетила једно возило, а на хотел "Саша" Саше Дедовића – где је била бачена бомба и у четвртак увече – откривена је неексплодирана бомба. Ниједна од ове две информације није примљена с претераним узбуђењем.

У северном делу Косовске Митровице ноћ је протекла мирно. Угоститељски објекти су уредно радили као и претходна два дана, за столовима се није много анализило оно што се јесте или није догодило, чак је више пажње посвећено инцидентима у Београду и Новом Саду. "Ми немамо ни амбасаду ни Мекдоналдс па, ево, седимо у кафани и гледамо", чуо се коментар из угла.

АКЛАМАЦИЈА И БОМБЕ: У понедељак у подне, на централном градском тргу Шумадија, симболичним дизањем руку је одбачено стварање независне државе Косово. "Док је нас, Србије и Русије, никада неће бити независног Косова и Метохије", поручио је са бине украшене заставама Србије, и једном са извезеним амблемом Образа, председник српских општина и насеља на Косову и Метохији Марко Јакшић.

Србе је позвао да бојкотију Мисију ЕУ, да с њом не сарађују и поред тога што ће њени представници "нудити људима све и свашта да би продали родну груд", а званичнике у Београду је упозорио да не потписују никакве споразуме са ЕУ, јер би тиме посредно признали да се слажу с окупацијом. Највише одушевљења изазвала је информација да је Саша Дедовић, власник хотела "Саша" који је требало да буде седиште мисије ЕУ, одлучио да мисији ускрати своје просторије. Скуп је завршен шетњом на Ибру и, упркос томе што током његовог одржавања није било припадника међународне полиције, прошао је без инцидената. Већ око један сат колона је од моста кренула назад на трг, одакле је свако отишао на своју страну. Град је нормално функционисао, све институције су радиле, а после скупа на свакој згради у северном делу Косовске Митровице вијорила се српска застава.

Исте ноћи, међутим, догодио се преокрет: на зграду "Трепче" у којој се налази канцеларија мисије ОЕБС-а, у северном делу Косовске Митровице око 20.35 бачена је експлозивна направа која је причинила мању материјалну штету на четири возила паркирана испред зграде; у 2.15 је бачено запаљиво средство на два службена возила УН-а; трећи инцидент се догодио у насељу Бошњачка махала у северној Косовској Митровици, где је експлозивна направа бачена у двориште једне куће на којој је причињена материјална штета, као и на једној гаражи и једном приватном возилу.

У уторак око поднева запаљен је полицијски пункт на административном прелазу Јариње у близини Косовске Митровице. Запаљено је и неколико возила УНМИК-а и Косовске полицијске службе.

У тренутку писања овог текста (уторак увече) на улицама северног дела Косовске Митровице стање је, кажу, редовно. Међутим, "прича се по граду" да ће увече опет бити експлозија. У Звечану је на згради Косовске полицијске службе истакнута српска застава. Новинари процењују да проблеми тек почињу, а Митровчани тврде да нема разлога за панику.

Јасмина Лазућ, Време, 894

ЉУТЊА И РАЗУМ

Поново критични и прозничави дани у Србији. У недељу 17. фебруара, нешто после пола четири по подне, посланици косовске скупштине су почели да потписују документ о проглашењу косовске независности. У Београду се у том тренутку јавности Србије, један за другим, обраћају премијер Војислав Коштуница, председник Борис Тадић, председник Скупштине Оливер Дулић, Синод Српске православне цркве. Протестним саопштењем огласили су се Српска академија наука и уметности, Савез самосталних синдиката Србије и Удружење судија. Свети Синод позива епископа рашко-призренског Артемија, свештенство, монаштво и косовске Србе, као и друге на Косову угрожене овим бесудним актом, да остану на својим општинама и при својим светињама, чувајући мир и поуздање у коначну победу правде бојје.

У порукама се изражава љутња и понавља позив на стрпљење и уздржаност. Наговештава се да ће бити потребно време да Србија заштити своје интересе и једног дана поврати отето Косово.

КОСОВСКА МИТРОВИЦА, 18. ФЕБРУАР: Поглед на југ

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал-пуковник Здравко Понош био је у недељу на свом радном месту, са ког за РТС изјављује да има контакте с КФОР-ом и информације да је ситуација под контролом, да је оно што се догодило на Косову политичко и правно насиље, али да се војском не реагује на политичке декларације и прогласе; да то не може бити спречено нити поништено војном акцијом, већ управо онако као што то чине власти у Србији, поништавањем у Скупштини Србије.

Председник Борис Тадић у првом обраћању јавности упозорава на тежак тренутак за државу и све нас, и апелује на све грађане Србије и на сународнике на Косову и Метохији: "Да нас у овим данима пре свега руководи разум..." Најављује да ће држава Србија повлачити одговорне потезе.

Председник Скупштине Оливер Дулић апелује на све у Србији да задрже грађански мир и да својим реакцијама не провоцирају било какав проблем који би грађани могли да имају на Косову и Метохији. Томислав Николић поручује да незадовољство треба каналисати.

Премијер Војислав Коштуница каже да је овим чином целом свету дато на знање да Америка силу ставља изнад Повеље УН-а и да је спремна да самовољно, безобзирно и грубо крши међународни поредак зарад својих војних интереса. Каже да ће амерички председник бити црним словима записан у српској историји. Позива да се подигне глас противљења политици насиља која се спроводи над Србијом. Најављује да ће влада и парламентарне странке заједно организовати

мирне протесте широм земље. После договора председника Тадића, премијера Коштунице и заменика Српске радикалне странке Николића, портпарол ДСС-а саопштава да ће Влада Србије у сарадњи с парламентарним странкама наредних дана организовати мирне протесте у српским градовима. Протестни скуп у Београду најављен је за четвртак. Железница Србије обећала је бесплатан превоз за оне који из унутрашњости тог дана желе да дођу на протест. Видеће се шта ће донети подизање тог таласа. По ранијем договору, треба да говоре председник Србије Тадић, премијер Коштуница и заменик председника Српске радикалне странке Николић. Учесници скупа би после тога требало да са платоа пред Скупштином оду у храм Светог Саве на молебан, што у основи није лоше јер би присуство по дефиницији морало да води самосмиривању и самопреиспитивању. Није неважно да ли ће тај скуп напросто одаслати једну снажну поруку или далекосежније одредити ток збивања у Србији.

НЕМИРИ: У Београду су већ у недељу по подне избили немири. Протествовало се испред зграде амбасаде САД и Словеније, било је 47 повређених, а међу њима 20 полицајаца. Запаљена је застава на словеначкој амбасади, оштећени су аутомобили и амбасадора који су позвани у МИП, па и оних чије земље уопште неће признати Косово, а и прозори на првом спрату МИП-а.

Агресивне групе праве неред и у Новом Саду. Мета су амбасаде, Мекдоналдсови ресторани и партијске просторије ЛДП-а.

Појединачни инциденти забележени су у понедељак у Београду, Нишу, Смедереву и Кикинди. Протестује се у Косовској Митровици, Крагујевцу, Ваљевоу и Краљеву. Премијер Коштуница и други функционери позивају да се престане с насилним акцијама.

У понедељак и уторак растуће комешање у Србији. У Београду су у понедељак на улице изашли студенти Правног факултета, а придружили су им се и неки средњошколци. Удружење таксиста је блокирало центар Београда. Општина Бор и студентске организације тог града такође организују протестни скуп.

Чланови удружења бораца из ратова деведесетих и 1999. године окупљају се у недељу 17. фебруара на Тргу Краља Милана у Нишу. Једна група покушала је да се пробије до Косовске Митровице, али је враћена. Протести у понедељак су мирнији. Неколико десетина хиљада људи протествовало је у српским срединама на Косову и Метохији, у северној Косовској Митровици, Грачаници, Штрпцу и Ранилугу с поруком "Бојкотујте" и "Не дамо Косово".

У Косовској Митровици током две ноћи експлодирало неколико бомби. Један у ТВ камеру изјављује како је изненађен да је она друга експлодирала тако рано, док још има деце на улицама. Непозната "Српска организација Млада Босна" преко интернета саопштава да преузима одговорност за бомбе испред Меркатора у Београду и седишту европске мисије у Косовској Митровици. Само да нечији принц не закаже неке маневре и не поведе жену...

Након што су Срби из Зубиног Потока у уторак чули да су на прелаз са Србије северно од Косовске Митровице дошли албански цариници, већа група је у уторак кренула тамо и негде око подне порушени су гранични прелази у местима Брњак и Јариње, а угњени су и аутомобили УНМИК полиције. Осам припадника УМНИК-а са запаљеног контролног пункта, Немци, Американци, Британци, Украјинци, Швеђани и Филипинци, затражило је помоћ МУП-а Србије, збринуту су а затим евакуисани.

МИНИСТРИ НА КОСОВУ: Потпредседник Владе Божидар Ђелић, министар за Косово и Метохију Слободан Самарџић, министар за капиталне инвестиције Велимир Илић, министар просвете Зоран Лончар и други функционери у недељу су били на Косову у знак подршке српском живљу у тренутку проглашења косовске независности. Поручује им се да остану у својим кућама и да се не исељавају, да сви потенцијали Србије – привредни, културни, политички, институционални и сваки други – морају бити стављени у функцију заштите наших сународника и грађана, привредног развоја подручја у којима живе, обезбеђивања радних места, школовања, здравствене и социјалне заштите, очувања духовног и културног наслеђа, остварења слободе и пуног повратка целовите покрајине у уставноправни поредак земље.

Српска влада, упркос противљењу Америкаца, настоји да задржи своју канцеларију у Косовској Митровици. Неки од владиних функционера претпостављају да би у будућности могли имати тешкоће у комуникацији нарочито са удаљенијим српским срединама, али кажу да су тешкоће имали и до сада. Министар за капиталне инвестиције у недељу увече није могао да стигне из Грачанице у Косовску Митровицу на заказани термин РТС-а због тога што није могао да добије пратњу косовске полицијске службе (вероватно су избегавали блиски сусрет са Албанцима који су у тим часовима бучно прослављали независност).

ПОНИШТЕЊЕ: Влада је три дана раније, 14. фебруара 2008, донела Одлуку о поништавању противправних аката привремених органа самоуправе на Косову и Метохији о проглашењу једностране независности. Скупштина Србије потврдила је у понедељак увече ту владину одлуку уз нагласак да се поништава акт нарушавања суверенитета и територијалне целокупности Србије зајамчене Уставом Србије и Повељом УН-а, Резолуцијом Савета безбедности УН-а 1244 из 1999. године и другим резолуцијама, као и важећим међународним правом.

Ти акти и радње представљају насилно и једнострано отцепљење дела територије Републике Србије и зато су неважећи и ништавни, наводи се у скупштинској одлуци.

ПОД НОВОМ ЗАСТАВОМ: Хашим Тачи и Фатмир Сејдију

Министарство унутрашњих послова Србије поднело је у понедељак кривичну пријаву против председника косовске владе Хашима Тачија, председника Косова Фатмира Сејдијуа, и председника парламента Јакупа Краснићија због тога што су, како се наводи, у Приштини организовали проглашење лажне државе на тлу Србије.

Војислав Коштуница у Скупштини изјављује: "Данас почиње наша дуготрајна борба да у потпуности вратимо целокупну покрајину у уставноправни поредак Србије. То је наш циљ и Србија ће га остварити. Ако не можемо да га потпуно остваримо данас, остварићемо га сутра, јер Србија мора бити слободна." У једној од ранијих изјава он каже да ће то можда остварити генерације боље од нас.

За скупштинску одлуку је гласало 225 посланика, а посланици опозиционе Либерално демократске партије нису учествовали у гласању, али изјављују да неће гласати против. Лидер ЛДП-а Чедомир Јовановић је оценио да једнострано проглашење независности није први пораз Србије, али можда он највише боли јер се кроз њега прелама неправда и свако од нас се осећа као жртва.

Српска радикална странка је пре викенда најавила да ће после проглашења независности Косова и Метохије у знак протеста истаћи заставу Србије на пола когља на згради страначке централе у Земуну. Томислав Николић у Скупштини у понедељак изјављује да борба Србије неће престати док Косово и Метохија на овај или онај начин не буде враћено у уставни оквир Србије: "Они су говорили да Косово може

да се одбрани или војском или дипломатијом. Јесмо ли дипломатијом сачували КиМ?"

А председница посланичког клуба Г17 плус Сузана Грубјешић поручује: "Нећемо прибегавати рату, али треба да будемо упорни у легитимној борби заштите међународног права." Узупорава на то да приликом повлачења будућих потеза у одбрани интегритета Србије треба водити рачуна о безбедности живота и имовине грађана на Косову, али и о будућности грађана остатка Србије.

АРГУМЕНТ: Србија је у недељу затражила хитну седницу СБ УН-а, Сталног савета ОЕБС-а и Комитета министара Савета Европе.

Руски амбасадор у Њујорку Виталиј Чуркин већ у недељу увече тражи консултације чланица Савета безбедности — које се мало развлаче, како се јавља, због одсуства преводилаца. Председник Тадић и министар спољних послова Јерemiћ у понедељак хитно путују у Њујорк на седницу Савета безбедности.

Председник Тадић се обратио Савету безбедности УН-а у понедељак 18. фебруара увече по београдском времену. Нагласио је да Србија никада неће признати независност Косова. Истиче да државе које би признале независност српске покрајине преузимају одговорност за евентуално ново етничко чишћење Срба. Подсећа на то да сви Албанци који су 1999. године живели на Косову живе тамо и данас, али да 250.000 Срба који су до 1999. године живели на Косову сада више нису у својим домовима већ у избегличким камповима у централној Србији. Ваљда као одговор на то Бан Ки Мун говори о томе како је на Косову било напретка, итд...

Ову аргументацију српски председник и српски премијер су износили више пута. Она је била оснажена и познатим "стандарди пре статуса" извештајем Каја Еидеа. Није узета у обзир ни у креирању политичких одлука на Западу, а ни у медијима. У Тачијевом говору пред проглашење важно место је имала мултиетничност. У западним електронским медијима то је наглашено и подвучено. Нико није констатовао да је то изговорено у етнички очишћеној Приштини. Највише што се у извештајима каже јесте да су многи Срби напустили Косово и да живе углавном на северу, северно од Ибра.

Поред руског, и кинески амбасадор у УН-у Ванг Гуангја у Савету безбедности изражава забринутост и позива на наставак преговора Београда и Приштине до постизања обострано прихватљивог решења. Не можемо са сигурношћу знати да ли су руски и кинески потези ишљурпљени или треба очекивати још неки.

Амерички и британски амбасадори Алберт Аријас и Џон Сојерс изјавили су после тога да ниједна земља није подржала захтев за поништење једнострано проглашене независности Косова. Белгијски амбасадор у УН-у Јохан Вербеке чита заједничко писмо Белгије, Француске, Италије, Велике Британије, Немачке, Хрватске и САД у коме се каже да Савет безбедности не може да се сложи о даљим корацима око Косова и да је план о надзирању независности једино доступно решење за стабилност и безбедност региона.

Српска страна уочава да је у СБ-у било само седам гласова у корист независности, а у фронту одбијања помињу се Русија, Кина, Индонезија, Вијетнам, Либија, Буркина Фасо и Јужноафричка Република. Против једнострано проглашене независности Косова изјаснило се и пет чланица ЕУ — Шпанија, Словачка, Кипар, Грчка и Румунија (која је најавила и да ће затворити канцеларију у Приштини). У фронту одбијања су Шри Ланка, Азербејџан, Казахстан, Молдавија. Грузија има тежак проблем како да поступи због Јужне Осетије и Абхазије, чији представници позивају Москву да их призна и тврде да за то имају више разлога од Косова. Неко помиње да Гренланд и Фарска острва најављују отцепљење од Данске.

Од земаља бивше Југославије, једино је Босна и Херцеговина, до уторка, саопштила да неће признати независност Косова. Тамо се криза донекле заоштрава. У Републици Српској има протеста, каменована западних конзулата и захтева из тамошњег невладиног сектора да се распише референдум о осамостаљењу РС.

UNMIK EULEX

: Председник Борис Тадић је тражио од генералног секретара УН-а Бан Ки Мун и његовог специјалног представника на Косову Јоахима Рикера да искористе своја овлашћења и прогласе неважећим акт о независности Косова, а Скупштину Косова растусе зато што је проглашење независности противно Резолуцији 1244. Тражи да

међународне безбедносне снаге на Косову, Кфор, у складу са ставом 9. Резолуције 1244, остану статусно неутралне.

Генерални секретар УН-а Бан Ки Мун каже у Савету безбедности да ће проглашење независности Косова имати оперативне импликације, али је и истакао да ће Унмик наставити да Резолуцију 1244 третира као правни оквир свог мандата.

Виталиј Чуркин такође каже да Кфор и Унмик морају да примењују Резолуцију 1244, а не да је крше. Узупорава да не буде репресије према Србима за случај да се они не повинују суверенизацији Косова. Ту врсту подршке Руси су нагостили и када су се Тадић и Коштуница срели с Путином у Москви.

Министар спољних послова Вук Јерemiћ изјављује да је под кровом Уједињених нација омогућена етнички мотивисана сецесија, али да Србија не одустаје. Јерemiћ је у уторак Бечу присуствовао седници Савета ОЕБС-а који заседа на захтев Србије. Он узупорава на кршење хелсиншког завршног акта.

По Јерemiћу, чланство у УН-у и ОЕБС-у су два теста поштовања суверенитета. Чланство у овим организацијама представља знак припадања заједници суверених народа. Србија је таква нација, а Косово то никада неће бити. Тадић у Њујорку такође указује на то да Косово никад неће постати члан УН-а, па да можда неће моћи да учествује ни на Олимпијади.

Да ли Србија може имати сатисфакцију у томе што ће она бити чланица УН-а, а Косово неће и шта из тога може практично да произађе, то је ствар за нову политичку имагинацију. Прва асоцијација: Кина—Тајван.

НОТА: Министар спољних послова Вук Јерemiћ је у недељу хитно позвао амбасадоре акредитоване у Београду да им саопшти став српске владе о нелегитимности акта о косовској независности. Најављује да ће Србија наставити да чини све што је у њеној моћи да се томе супротстави.

Влада је у понедељак наложила Ивану Вујачићу, амбасадору у Вашингтону, да се у року од 48 часова врати у Београд на консултације. Он је уручио протестну ноту и отпутовао, а Кондолиза Рајс телефоном убеђивала српског председника у америчко пријатељство. Ми то доживљавамо као арогантни цинизам, мада то може бити и слепо прагматичности. Претходни амерички амбасадор у Београду је изгледа стварно мислио да повлачи добар потез кад је довео у Србију пилоте који су бомбардовали Србију. Не љутимо се зато што смо вас бомбардовали...

Премијер Коштуница је у говору у Скупштини, а и пре тога, означио САД као главног архитекту лажне косовске државе. Сакрастично је нагласио да је пре Америке Косово признао само (окупирани) Авганистан. Повучени су и амбасадор у Француској Предраг Симић и амбасадор у Турској Владимир Ђургус због тога што су те земље признале Косово. Очекује се да ће амбасадори бити повучени и из других земаља које буду признале косовску независност. После САД, Британије, Француске, Турске и Албаније, Косово је признала и Аустралија. Брзо признање најављују Немачка, Аустрија, Пољска, Италија, Белгија, Данска, Финска, Шведска и Бугарска, Костарика...

За дубљу анализу је то какве су последице признања неке државе. Ми смо својевремено признали Палестину, која још није држава, и ДДР, Немачка Демократска Република, која је у међувремену нестала.

Пред нашу дипломатију ће се можда поставити и следеће питање: после ког броја прелазак у неку врсту замрзнутог конфликта са земљама које признају Косово постаје контрапродуктиван? Шта то значи за нас, ако Косово призна велики број земаља, а ми замрзнемо односе с њима? Да ли опет губимо? На први поглед изгледа да Србија нема добар потез на видiku. На други поглед, међутим, чини се да можда у изгледу има много малих добрих потеза.

Можда се заправо тек сад преговара, јер аранжман с косовском независношћу је толико лоше склепан, статус толико нејасан, а процес очито незавршен.

Да ли је сасвим случајно да се ту и тамо помиње, на пример, реч — подела?

Као утешно у појединим извештајима, а нацији је у оваквим околностима потребна и понека добра вест, помиње се да се у Савету безбедности у понедељак говорило о томе да мисија УНМИК-а остаје на Косову. Пре финалиса је наговештавано да ће међународни фактори напросто тихо демисионирати у корист косовске власти, а да ће Европљани бити нека

врста коректора и контролора. Питер Фејт, специјални изасланик ЕУ за Косово, изјављује како Београд жестоко оспорава читав чин рађања Косова, да ће покушати да изолира Косово из међународне заједнице и ојачају везе са Србима на северу, те да мисија мора одагнати сумњичавост Срба.

Министар Самарџић каже у једној прилици да Србија има гаранције међународних снага да ће српска заједница на Косову бити заштићена, те да засад нема потребе да Србија евентуално реагује ради заштите Срба.

Потпредседник Владе Божидар Ђелић је у име Владе крајем прошле недеље уручио оштар протест представнику председавајућег Савета министара ЕУ, амбасадору Словеније Мирославу Луцију поводом одлуке о слању мисије ЕУЛЕХ на Косово и Метохију.

Србија ту мисију не признаје зато што је послата уз директно заобилажење Савета безбедности и због веома натењутог тумачења резолуције СБ-а 1244. Срби у Митровици најављују да ће је бојкотовати. Питање може ли се бојкотовати правосудно-судска мисија. Главни декларисани задатак те мисије је да обезбеди поштовање мултиетничности кроз функционисање правосудја и полиције, да интервенише — у координацији са КФОР-ом — у случају међуетничких инцидената, посебно у српским енклавама; да делује ради обезбеђивања правичне заступљености косовских Срба унутар Косовске полицијске службе; да побољша правосудни систем и да се бори против некажњивости, посебно у процесуирању међуетничких предмета; те да брзо и правично разрешава спорове везане за власничка питања. Српска страна је, иначе, више пута пред Саветом безбедности указивала на то да је нерешено двадесетак хиљада тужби због узурпације имовине. Министар Самарџић у једној изјави каже да 2000 чланова те мисије не може заменити 16.000 припадника УНМИК-а, који до сада ништа нису учинили на заштити Срба. Једна опрезна изјава Оливера Ивановића говори о томе да ће на терену Срби можда морати да нађу начин за комуникацију с том мисијом.

ТРАУМА БЕЗ ИЗНЕНАЂЕЊА: Нико не може да каже да је изненађен оним што се догодило. Нико са сигурношћу не може да каже куда ће то тачно одвести. Заговорници косовске независности који су журили да ствар преломе преко викенда, понављају да је тим догађајем завршен распад бивше СФРЈ. Други указују на то да је отворена Пандорина кутија. Неко бележи да се пробудио сепаратистички покрет на Фарским острвима (помињаним и у овом листу као занимљив модел аутономије у Данској) и на Гренланду. Француски председник Никола Саркози пред викенд поручује ђацима да се припреме за цртање једне нове мапе, јер се границе у Европи мењају и рађа се једна нова држава.

Председник Србије Борис Тадић у Њујорку изјављује да свет после тог дана неће бити исти. Неће. Професор међународног јавног права на Правном факултету у Београду Милан Пауновић такође оцењује да ће међународни правни поредак бити озбиљно нарушен, да неће ништа више бити исто као до сада, ни у међународном праву ни у међународним односима.

Србија се нашла у средини те тачке прелома и наредни период ће показати са колико ће ожигњака из тога изаћи. Или са колико ће грешака ући у нови циклус. У западним дипломатским изјавама се каже како је воз кренуо из станице. Готово је. Живот је, међутим, пун "коначних решења", а само је једно право — оно на крају — мада заговорници заправо живота и реинкарнације мисле да ни тада није све готово.

Овдашњој јавности су одаслате многе поруке које решавање те трауме измештају у будућност. То није у нескладу с реалношћу. То јесте поглавље дугог конфликта и у овом тренутку у њему се у Србији види салдо многих промашених политика, али и резултат једног дугог историјског, демографског, геостратешког, па и менталитетског сукоба. Многи имају осећај да је Србија ових дана добила ударац испод појаса. Други ће то описивати као још један српски пораз. Трећи о томе да из срца и глава треба ишчупати косовски мит. Али, зар косовски мит није настао на једном поразу? Значи ли то да би он могао бити сада обновљен? Вероватно значи. То ће многе уплашити, јер многи тај мит нису разумели. Он не говори о одмазди, мада је XIX век пун агитаторског певања о освети Косова, већ о оданости и појединачном жртвовању за општи и узвишени циљ. Добро, и понешто о ратном лукавству.

Милан Милошевић, Време, 894

НА ГРАНИЧНОМ ПРЕЛАЗУ

Демонстранти револтирани проглашењем независности Косова и вешћу која је кружила северним делом Косова, да ће се на контролном пункту УНМИК полиције у Јарињу завијорити албанска застава, у уторак 19. фебруара око 10 сати кренули су на овај гранични прелаз. Снаге КФОР-а и УНМИК-а неколико километара пре Јариња поставиле су барикаде које су демонстранти пробили. Припадници УНМИК-а, чувши да се приближавају демонстранти, побегли су у правцу Србије. Српска полиција их је дочекала и евакуисала, кажу на сигурно. Демонстранти су на граничном прелазу најпре полупали десетак возила међународних снага, а потом запалили контролни пункт УНМИК полиције и полупана возила. Окупљени су се убрзо разишли оставивши иза себе згариште. Ову област, након демонстрација, надлетали су хеликоптери снага КФОР-а, а Специјалне снаге УНМИК-а су након одласка демонстраната дошле на лице места. Убрзо затим прелаз је био проходан. Саобраћај је нормализован. Возила која прелазе из оба правца УНМИК није контролисао барем до закључења овог броја "Времена". Један од учесника протеста рекао је за "Време" да ће становници овог подручја бити упорни и истрајни у одбрани својих општина, те да неће напуштати Косово. "Не пада ми на памет да ставам у некој хали иза рукометног гола, радије ћу овде оставити живот", закључио је наш саговорник.

Првослав Карановић, Време, 894

СВЕТСКИ МЕДИЈИ О КОСОВУ

Ако би се некако могао извући заједнички именитељ начина на који су светски медији испратили оно што се око Косова дешава последњих дана, био би то — мало еуфорије, много забринутости, углавном коректно преношење информација и давање простора свим странама. За многе је овакав приступ изненађење, јер већ постоји навика да медији често делују као продужена рука политике.

По својој природи, најбрже су реаговали електронски медији. У недељу су се водеће светске мреже попут ББЦ-ја, ЦНН-а, Еуроњуза, директно укључивале из Београда и многих градова на Косову. Тон телевизијским вестима из западних земаља диктирала је сама природа телевизије — кратке вести, прилагођене просечном гледаоцу, коме је потребно дати онолико информација колико може разумети у кратком року. За таквог гледаоца, слика проглашења независности Косова је резултат догађаја из 1999. године, када су телевизијским екранима промицале колоне Албанаца које су бежале са Косова. Слика на телевизији говори много више од речи, а прославу без инцидената на улицама Приштине пратили су снимци нереди на београдским улицама.

Најочитије разлике у објашњавању догађаја на Косову виделе су се у извештавању ЦНН-а и руских телевизијских станица. Уз остале информације, на ЦНН-у се могла наћи и изјава Веслија Кларка, који је предводио НАТО алијансу током бомбардовања 1999. године. Он је изјавио да је независност Косова била нужна, али и апеловао на међународну заједницу да "помогне Србији да остане на путу европских интеграција и да разуме своју ситуацију", објашњавајући да је "етничко чишћење 1999. морало довести до тога да Албанци добију независност".

Највећи телевизијски канали у Русији описивали су Приштину као "престоницу европског сепаратизма" и "бомбу постављену испод Европе", наводећи да је одлука Приштине била охрабрена од стране САД и неких држава Европске уније.

Штампа у западним земљама дала је опширне извештаје о прослави проглашавања независности Косова у Приштини и другим градовима на Косову, али и о атмосфери у Београду и остатку Србије. У аналитичким текстовима се углавном наводи предисторија

кризе, гледишта свих углетених страна, али приметна је и забринутост да је Косово образац који би се могао поновити и на другим неуралпичним тачкама у свету. Већина медија закључује да је Косово, у ствари, место где се сучељавају Сједињене Америчке Државе и Русија. Неке тврдње, попут оне да Косово "није имало алтернативу" и да је сецесија резултат Милошевићеве политике понављају се у готово свим текстовима, али се наводи и да је Косово суочено са низом озбиљних проблема.

Аустријски "Стандард" каже да је Косово у недељу постало "само мало независно, јер без пристанка из Вашингтона и Брисела, Приштина у будућности не може доносити никакве одлуке". Британски "Тајмс" указује да Косово неће признати све земље ЕУ, а да је још озбиљнији проблем противљење Москве. Сви листови у Британији, попут "Индипендента" и "Гардијана", помињу и друге проблеме Косова, попут велике незапослености, корупције, руиниране економије, криминала. Уз констатацију да је преседан направљен, оцењује се да ће Западу убудуће бити теже да се залаже за територијални интегритет земаља као што је Грузија, од које желе да се отцепе две области – Абхазија и Јужна Осетија. "Фајненшел тајмс" оцењује да једнострано проглашење независности није идеално, али да је "најмање лоше решење", јер је нерешен статус "отежавао економски развој и допринео процвату организованог криминала".

И немачка штампа разматра могуће последице једнострано проглашене независности. Дневник "Велт" указује да у неким главним градовима држава ЕУ влада забринутост због "овог експеримента с неизвесним исходом", а минхенски "Зидојче цајтунг" пише да "Европа доживљава рођење једне нове нације", да Албанци славе, а Срби на Косову страхују.

Велики број листова, попут "Њујорк тајмса", наводе и да је око 200.000 Срба прогнано, а 1500 убијено после завршетка НАТО бомбардовања, мада често као оправдање наводе освету. Медији у Аустралији су, уз вести агенција, преносили изјаву аустралијског премијера Кевина Рада да ће ова земља признати Косово, али без коментара.

За већину медија у свету главни извор вести са Косова биле су водеће светске агенције, попут Ројтерса, Асошијетед преса, Франс преса. Ројтерс је, на пример, јавио да је "Косово прогласило независност од Србије окончавајући тиме дуго и крваво распадање бивше Југославије. Независност су прогласили лидери албанске већине ове одметнуте покрајине, укључујући и бивше герилце који су се борили за независност током рата од 1998. до 1999. године током којег је погинуло 10.000 цивила".

И азијски медији су се углавном ослањали на извештаје агенција. Шри Ланка, у којој се Тамили већ 25 година боре за независност, изразила је забринутост због једностраног проглашења независности Косова рекавши да тиме може да се створи преседан за друге делове света и да "ова акција Косова представља кршење Повеље Уједињених нација која осигурава суверенитет и територијални интегритет земаља чланица". Међутим, информативни сајт е-Тамил даје ишћрпно поређење Косова и дела Шри Ланке на коме живе Тамили. Између осталог, каже се да је, за разлику од 10.000 наведених жртава на Косову, до сада у борби за независност погинуло 80.000 Тамила, да се они боре за независност још од 1974. да им је територија већа од Косова, уз кључно питање – зашто још нису добили независност када имају боље предиспозиције од Косова.

Интересантан део медијских реакција су и коментари читалаца широм света. Основно питање је "Шта са било којим другим Косовом?" Интернет расправе поборника и противника косовске независности одвијају се на свим тачкама земљине кугле, од Америке до Хонгконга и Индонезије, али Косово је увек само повод за распламсавање дискусије о правима Курда, Јермена, Тибетанаца...

Момир Турудић, Време, 894

ШПАНИЈА – СЛИЧНА МУКА

За разлику од неких других ситуација претходних година када је Шпанија "секундирала" својим партнерима у случају "ЕУ vs. Србија" (истина, са много мање острашћености), поводом унилатералног проглашења независности Косова Мадрид се нашао на сасвим супротној позицији од већине великих европских партнера. Наравно, не ради се о нагло расту симпатија према Србима, већ о домаћим мукама на исту тему, пре свега због растућих сепаратистичких тенденција у Баскији и Каталонији, чији национални лидери већ имају и фиксиране године за референдуме о независности. Чврст став владе, изражен кроз изјаву министра иностраних послова Мигела Анхела Моратиноса о непоштовању међународног права, довео је у помало незгодан положај водеће политичке дневнике који су се нашли у процепу између "принципијелне подршке Косову" и такође "принципијелне подршке влади". Отуда и необична ситуација да у једном истом дану и у једном истом листу, водећем политичком дневнику "Ел паису", освану два коментара која су на супротним позицијама.... У непотписаном (по традицији) коментару којим се изражава став редакције под насловом "Косово, нулти час" у уводу се констатује да ће Косово "прилично каснити док не постане нормална држава", да би се у наставку разрађивала позната теза о малтретирању Албанаца од стране Милошевићевог режима, што је 1999. довело до интервенције НАТО-а како би се "зауставио геноцид и акумулирање мржње у покрајини која више није могла да живи под влашћу Београда". Следи констатација о "дивном изазову" који је пред ЕУ чијих би 2000 мисионара требало да дају "почетни замаха ка реду и закону на територији на којој владају корупција и организовани криминал...".

Неколико страница раније, у анализи Андреса Ортега под насловом који је луцидна игра речи ("Изјава о зависности") аутор констатује да је недељна "декларација о независности" заправо "изјава о зависности" зато што ова држава "није ни спремна ни способна да постоји" јер ће зависити од међународне помоћи у сваком погледу–економском, војном, полицијском и административном, да би се у догледно време претворила "у државу достојну те дефиниције". Аутор такође подсећа да се ова (не)зависност остварује мимо слова и духа Хелсиншке декларације из 1974. о непроменљивости граница силом. Осим тога, дозвољава могућност уједињења Косова са Албанијом како би се створила "мало стабилнија држава", да би уследила констатација да се не сме "игнорисати да Косово, где царују мафије, може да постане црна рупа у срцу Европе као додатни састојак исламског радикалног покрета". За крај, као најопаснију могућу последицу независног Косова, аутор најављује могућност да босански Срби разбију Босну и Херцеговину, још једну независну државу која је међународни протекторат. А потом следе Чеченија, Абхазија, Јужна Осетија и остале територије на које је мислио Сергеј Лавров, руски министар иностраних послова, када је недавно у Минхену говорио о "домино ефекту".

"Било како било, у Европи је рођена једна нова држава. Није баш да једни другима треба да честитамо", закључује Ортега.

Комплетна шпанска штампа констатује велике поделе у ЕУ, Савету безбедности и свету. У једном извештају, још у недељу поподне, дописница "Ел Мунда" из Брисела употребила је термин "псеудо држава" говорећи о Косову, али генерална линија шпанских медија остаје информативност, без залетања у коментарима (са часним изузецима). Зато је, међутим, врло

занимљиво читати коментаре читалаца у водећим политичким дневницима. Јавило се на стотине, можда и хиљаде људи, позиције су различите али недвосмислено доминира подршка ставу владе, односно линија коју заступа и брани Србија. Један читалац, очито не баш благонаклон према косовским Албанцима који су у последње време у Шпанији стекли репутацију опасних делинквената, саркастично је написао:

"Одлично, сад ћемо бар имати где да вратимо све те криминалце који нам загорчавају живот..."

Владимир Станковић, Време, 894

МНОГЕ ТЕРИТОРИЈЕ ЋЕ СМАТРАТИ ДА СУ И ОНЕ ЈЕДИНСТВЕН СЛУЧАЈ

"Многе територије ће сматрати да су и оне специјалан и јединствен случај, као и Косово, и захтевати независност, што би могло да наруши међународни поредак у Европи, па и у светској заједници," изјавио је уредник часописа "The National Interest", Николас Гвоздев, у разговору са Бранком Микашиновићем. Гвоздев се прво осврнуо на будућност односа САД и Србије.

Николас Гвоздев

Гвоздев: Није јасно куда се крећу будући односи САД и Србије, а много зависи и од тога да ли ће САД предузети активне мере да би сачувале целовито Косово, противно тежњама српске заједнице, нарочито на северу, која жели да сачува везе са Србијом. Будући односи ће зависити и од предстојећег самита НАТО-а у Букурешту, посебно уколико на њему дође до несугласица у ставу према независности Косова. Уколико се не стекне утисак да су и Србија и Косово на путу у Европску унију, то би могло да изазове тешкоће. Интересантан је био коментар француског министра иностраних

послова, Бернара Кушнера, који је рекао да ће и Србија и Косова бити поново уједињени у Еворпској унији.

Глас Америке: Да ли би Србија могла да се изолује повлачењем својих амбасадора из земаља које су призале независност Косова?

Гвоздев: Када је амбасадор повучен, а амбасада остане потпуно активна у животу дотичне земље, то је мање критично. Уколико је, међутим, амбасадор имао пресудну улогу у односима са земљом у којој је био акредитован, његово повлачење би могло да има већи значај од симболичног.

Глас Америке: Какве мере би могле да предузму Србија, Русија, Кина и друге земље које се противе независности Косова?

Гвоздев: Веома интересантна је позиција Кине да упркос проглашењу независности Косова и чињеници да је један број земаља признао ту независност, то не би требало сматрати за крај преговарачког процеса, већ као наставак билатералног дијалога. Кина такође сматра да ни једна декларација није у суштини перманентна и да се она може модификовати или повући. Другим речима, проглашење независности не би требало да спречи Београд и Приштину да наставе преговоре и постигну заједнички

привхатљиво решење. Уколико се у САД акт проглашења независности сматра још једним кораком у процесу постизања споразума између Косова и Србије, то би могло да омогући даље преговоре, пошто ни једно спорно питање између Београда и Приштине није решено, а једнострано проглашење независности није солудија. Другим речима, уколико се испостави да је тај акт произвео низ негативних последица, преговоре треба наставити док се не пронађе ново решење. Имате бројне земље које би желеле да се преговори наставе, пошто је, желели ми то или не, преседан успостављен. Многе територије ће сматрати да су и оне специјалан и јединствен случај, као и Косово, и захтевати независност, што би могло да наруши међународни поредак у Европи, па и у светској заједници.

Глас Америке: Како тумачите став САД према случају Косова?

Гвоздев: САД су у погледу Косова заузеле јединствен став. Обично су САД када су суочене са регионом који тражи независност, склоне признавању аутономије, али не и независности. У случају Косова имали сте извесно окретање прошлости, а то се огледа и у саопштењима да је независност Косова последње поглавље у распаду бивше Југослвије, уместо да се сагледа као први корак развоја ситуације на Балкану у 21. веку. Поглед уназад, уместо унапред, изазива nelaгодност, јер би требало пре свега решавати будућност Србије, Македоније, Косова, целог Балкана, као интегрисаног региона мира и стабилности. Дакле, САД су, по мом мишљењу, заробљеник прошлости пошто Вашингтон нема стратегију за Косово после независности. Независност је проглашена, заставе се вијоре, али немате одговоре на економска и безбедносна питања и питања о регионалној интеграцији и стабилности, улози НАТО-а и, генерално, значају тог корака за Балкан у 21. веку.

ЈЕДНОСТРАНО ПРОГЛАШЕЊЕ НЕЗАВИСНОСТИ КОСОВА НАНЕЛО ШТЕТУ УН

Бранко Микашиновић, Вашингтон, VOA 19/02/2008

"Мислим да ће проћи доста времена пре него што српско-амерички односи поново достигну ниво сарадње из прошлости", каже у разговору са Бранком Микашиновићем, стручњак за Балкан и професор на Националном универзитету за одбрану, Стивен Мајер.

МАЈЕР: За извесно време, а можда и на дужи рок, обим односа ће бити веома умањен. Као што знате, Београд је повукао свог амбасадора из Вашингтона, што је озбиљан потез, и мислим да ће проћи доста времена пре него што српско-амерички односи достигну ниво који су имали у прошлости. Мислим да Вашингтон не схвата и да није узео у обзир колико је питање Косова важно за Србију.

ГЛАС АМЕРИКЕ: Приштина је једнострано прогласила независност, чиме су заобиђене институције УН. Како се то одражава на легитимност тог акта?

МАЈЕР: Тим чином се свакако умањује важност и значај Уједињених нација, као светске институције. Затим, све земље међународне заједнице неће признати Косово као независну државу. Неке водеће силе, као што су САД и Велика Британија јесу, али друге, попут Русије и Кине то неће учинити. Једнострано проглашење независности је нанело штету не само УН, већ и међународном праву. Дакле, поред Србије и УН су велики губитник. У ствари, овакво запостављање УН и међународног права почело је када су САД игнорисале УН и извршиле инвазију Ирака. То је наставак тог процеса. Другим речима, велике силе ће користити систем УН када им то одговара, а игнорисаће га када им не одговара. Таквим ставом и подршком независности Косова доводи се у питање легитимност одлуке о независности Косова и отежава легитимно функционисање међународног система и међународног права преко УН, пошто се избегава предвиђен и до сада прихваћен начин деловања. То значи

да од сада свака држава - Србија, Русија, Француска, САД, итд. може да оправда сваку своју акцију и одбаци међународно право и УН. То је опасан пут у будућност.

ГЛАС АМЕРИКЕ: Да ли ће независност Косова приближити Србију Русији и удаљити је од Европске уније?

МАЈЕР: Европска унија није признала независност Косова, пошто би таква одлука морала да буде једногласна, већ је унија препустила свакој држави да донесе своју одлуку. То је већ прва индикација процепца у самој ЕУ и додатних проблема. Таква одлука ЕУ нанеће штету односима са Србијом и приближити Београд Русији. Србија свакако неће престати са настојањима да се учлани у Европску унију, али ће имати и друге опције и то је кључна ствар. Прва индикација такве опције је енергетски споразум који је Србија закључила са Русијом. Очекујем да ће, након што се ситуација мало смири, Србија размотрити све своје опције и рећи: ако су правила игре промењена, ми желимо другачије аранжмане за Србе на северу Косова и у Републици Српској. Другим речима, више се не говори о легалности, већ о утицају и моћи, а пошто је међународно право одбачено, онда ни улога УН ни Дејтонски споразум можда неће имати свој досадашњи значај.

КОСОВО КАО ПРИМЕР БЛЕРОВЕ ШКОЛЕ ИНТЕРВЕНЦИОНИЗМА

Када је Садам Хусеин анектирао Кувајт, западне силе инсистирале су на заштити суверенитета и граница утврђених и заштићених међународним правом и УН.

Исти ти самопрокламовани чувари међународног права сада изврћу своје аргументе како би осигурали одвајање Косова од Србије, наводи се у ауторском чланку у Индипенденту и додаје да ће, уколико се нешто невероватно не догоди у наредна 72 сата, Велика Британија, Америка и већина чланица ЕУ свим снагама стати иза распарчавања једне малене, суверене земље.

Индипендент пише да је Косово највећи "скок у непознато" у Европи и екстремни пример Блерове школе интервенционизма.

Делимично одобрена ад хоц сецесија Косова дугорочно гледано, пише аутор чланка у овом британском листу, имаће несагледиве последице на друге подељење државе какве су Грузија, Босна и Кипар.

Фајненшел тајмс пише о томе како ће реалност независног Косова, када се заврши славље, постати нелагодна чак и за оне који су се то борили.

Највише ће, наводи лист, зависити од економије у најсиромашнијем делу некадашње Југославије у којем тек 47 одсто мушкараца и 10 одсто жена има посао.

Фајненшел тајмс пише и да пример Косова може да послужи Русији у намери да изгради имиџ земље која брани међународно право насупротив западним силама које су се позиционирале као заштитници демократије у разним деловима света.

С обзиром на то да је питање будућности Косова светским силама мање важно од питања Ирака и Ирана, оне би у једном тренутку, закључује лист, могле да изгубе интересовање за тај део Балкана.

Ипак, додаје Фајненшел тајмс, сукоб на линији Исток-Запад у блиској будућности спречиће најједнастивији пут за решење косовског проблема, а то је, сматра аутор чланка у ФТ, повратак под окриље УН.

BBC, 15.02.2008.

KIM Info-sluzba
Vesti sa Kosova i Metohije

www.kosovo.net

МИНИСТРИ ВЛАДЕ СРБИЈЕ У ПОСЕТИ КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Министри Ђилас и Милосављевић посетили су манастир Високи Дечани и Велику Хочу

У изјави за штампу Министар Ђилас рекао је да се брига Србије за Косово и Метохију не сме завршавати само на изјавама и митинзима већ и на конкретној економској помоћи која треба да омогући достојанствен живот грађана Србије у Покрајини. Министар Милосављевић позвао је пољопривреднике на Косову и Метохији да се региструју при надлежним државним институцијама како би могли да аплицирају за добијање средстава из државног аграрног фонда.

Министри Ђилас и Милосављевић у посети Високим Дечанима

У оквиру своје данашње посете Косову и Метохији, Министар задужен за спровођење Националног инвестиционог плана Драган Ђилас и министар пољопривреде, шумарства и водопривреде Слободан Милосављевић са сарадницима, посетили су јутрос манастир Високи Дечани. Након обиласка цркве и разговора са игуманом манастира Викарним Епископом Липљанским Г. Теодосијем, министри Владе Србије обишли су и манастирску економију.

Министар пољопривреде је овом приликом манастиру донирао 400.000 динара за развој пољопривредних активности, а такође је разговарано и о другим пројектима у циљу развоја економских активности.

Министарство пољопривреде је суму у истом износу дало манастиру Дечани и прошле године.

Министар Млађан Ђукић

После посете Дечанима Министри Милосављевић и Ђилас заједно са владиком Теодосијем отишли су у Велику Хочу где је поред посете винарији манастира Дечани обављен и разговор са локалним српским представницима. За Винарију у Великој Хочи из НИГ-а је већ издвојено 5,2 милиона динара за куповину опреме за

производњу вина. Дечанска винарија откупљује род свих узгајивача вина из Велике Хоче. Она је главни извор прихода за манастр Високи Дечани и од великог је значаја за економски развој Велике Хоче.

У изјави за штампу Министар Ђилас рекао је да се брига Србије за Косово и Метохију не сме завршавати само на изјавама и митинзима већ и на конкретној економској помоћи која треба да омогући достојанствен живот грађана Србије у Покрајини. Министар Милосављевић позвао је пољопривреднике на Косову и Метохији да се региструју при надлежним државним институцијама како би могли да аплицирају за добијање средстава из државног аграрног фонда. Обојица министара су нагласила да је улога манастира Дечани од велике важности не само за очување духовног и културног идентитета Срба у Метохији већ и за њихов одржив економски живот.

Владика Теодосије се у име манастира и српског народа у Метохији захвалио министрима Владе Србије за помоћ коју пружају нагласивши да манастир Дечани представља веома важан ослонац за народ овог дела Покрајине и да може доста да допринесе у стварању бољих економских услова за Србе у Метохији. Он је изразио наду да ће држава наставити да активно помаже Цркву и грађане Србије који живе на овом простору.

Данас на Косову и Метохији такође борави и делегација Министарства економије и регионалног развоја коју предводи министар Млађан Динкић као и државни секретари за регионални развој (Верица Калановић), туризам (Горан Петковић), запшљавање (Владимир Илић). Динкић је са помоћником министра рударства и енергетике Дејаном Рајковићем разговарао са руководством фабрика "Трепча", "Лола" и "Прва пролетерка" које запшљавају више хиљада Срба о субвенцијама овим предузећима уз помоћ државе Србије.

Расим Љајић

Ранилугу уручио комби возило за потребе корисника социјалних давања на подручју Косовског Поморавља.

КИМ Инфо-служба, 21. 02.2008

"КОСОВО ЈЕ СРБИЈА"

Главни град Србије био је место у коме је стотине хиљада људи из свих делова земље, на једном од највећих икад одржаних скупова у његовој историји, протествовало због једнострано проглашене независности Косова и Метохије.

Протестни митинг "Косово је Србија" протекао је у складу с апелом организатора - мирно и достојанствено, а уз поруку да је српски народ јединствен у опредељењу да никада не призна постојање друге државе на територији која је његова национална колевка. Грађани, који су се из читаве Србије слили у Београд, говорнике су поздрављали скандирајући "Не дамо Косово", "Идемо на Косово" и "Косово је срце Србије". Протест "Косово је Србија" почео је интонирањем државне химне "Боже правде" а премијер Коштуница поручио је да Косово одвајкада припада Србији и да ће тако бити заувек.

"Има ли неког међу нама ко није са Косова, питао је председник српске владе и нагласио да "нема силе, нема претње, нема казне довољно велике и страшне да било који Србин, било када, каже другачије, него - Косово је Србија".

"Никада нико неће од нас чути реч да Пећка патријаршија није наша, да Високи Дечани и Грачаница нису наши! Да није наше место где смо се родили; и ми и наша држава и наша Црква и све што данас јесмо", поручио је Коштуница.

Он је упитао "има ли народа на свету од кога силници, као данас од Срба, траже да се одрекне свега што јесте. Ако признамо да нисмо Срби, обећавају да ће нам као народу без памћења и без поректа бити боље".

Долазак учесника на митинг

"Траже да се одрекнемо наше браће на Косову. Говоре нашој браћи на Косову да су, не излазећи из својих кућа, отишли у другу државу. Нису и никад неће. Говоре им да су раздвојени од нас. Нису и никада неће бити", рекао је он.

Интонирање химне "Боже правде"

"Који смо то Божији, људски или европски закон прекршили? Који то договор нисмо поштовали? Које то нисмо пружили руку пријатељства и сарадње, нудећи оно што никоме никад није понуђено. Светски силници кажу - то није довољно. Биће довољно, поручију они, кад ви Срби пристанете да будете понижени. Кад потпишете своје понижење. Никад и нико неће добити мандат српског народа да пристане на такву недостојну трговину. Никада и нико!", поручио је премијер Србије.

Говорници на подијуму

Ми се као држава, грађани и нација не одричемо свог места у свету. Ми се не одричемо нашег места међу народима света. Али ми тражимо да до таквог места и наше будућности дођемо под истим условима као сви остали народи и све државе на свету. То је правда! Такво је међународно право! То је 21 век. Све друго је сила, закључио је он.

После њега је говорио Томислав Николић, Милорад Додик, представници српских странака у Црној Гори, културни и јавни радници, спортисти и глумци. Стихове су говорили Ивана Жигон и Ненад Јездић. После митинга, учесници су се упутили пред храм Св. Саве на Молебан.

Танјуг и КИМ Инфо-служба, 21. 02.2008

КОСОВО - НАША ЗЕНИЦА, НАШЕ СРЦЕ, СРЦЕ НАШЕГА СРЦА, НАШ СВЕТИ ГРАД ЈЕРУСАЛИМ

Молебан је испред Спомен-храма Светог Саве на Врацару служен по благослову Патријарха српског Павла, а предводио га је Митрополит црногорско-приморски са архијерејима и свештенством Српске православне цркве, уз учешће великог броја људи.

Молебану је, уз велико мноштво народа, присуствовало више министара на челу са премијером, као и престолонаследник

Плато испред храма био је потпуно испуњен људима који су стигли са протеста испред Дома Народне скупштине. Молебану је присуствовао премијер Војислав Коштуница, више министара, посланика, принц Александар Карађорђевић са супругом Катарином и друге јавне личности.

Молебан пред храмом Св. Саве

"Морамо да кажемо свету да, док нас буде, да је Косово наша зеница, наше срце, срце нашега срца, наш свети град Јерусалим и да се њега, као своје душе и судбине, не можемо одрећи, поручио је синоћ из Београда митрополит црногорско-приморски Амфилохије.

Он је у беседи после молебана за спас српског народа на Косову и Меотхији испред Храма Светог Саве констатовао да је Косово "грдно судилиште и да се данас на Косову суди и нама и Албанцима и Американцима и Енглецима и Французима."

Ни у земаљском ни у Божијем непролазном животу, Косова се не можемо одрећи, српске стопе се ту морају одржати, а косовски завет предака носити као предање, нагласио је великодостојник Српске православне цркве, који је молебан служио по благослову Патријарха српског Павла.

Митрополит Амфилохије је подсетио да је Косово колевка српског народа и место његовог рођења, место где је он уписан међу зреле историјске народе, а да су кроз Косово Срби уградили себе у темеље "часне Европе" и земаљског народа.

"За нас Косово и Метохија није географија једног простора, већ топографија животног смисла и опредељења", поручио је митрополит црногорско-приморски, уз напомену да се у име Христа, великомученика Лазара и Светог Саве, Срби не смеју одрећи Пејке патријаршије, Светог Стефана Дечанског и моштију светих архиепископа српских, који су најсветија тапија једног народа.

Он је подсетио да је сваки народ ништаван без слободе и достојанства. "Јесте Косово јединствен случај и по својој судбини, али и по ономе што раде са њим моћници овога света на почетку 21. века".

"Оно што се данас покушава урадити са Косовом, може само у време окупација, тиранија и насиља, а не у времену када свет има УН, међународно право и конвенције, по којима се заклињемо. "Како објаснити да та права и правда важе за сваки народ, сваку државу, само не важи за Косово", питао је митрополит.

Митрополит Амфилохије беседи Он је додао да су једнострана и на силу наметнута решења знак моралне немоћи, а не снаге, а да поверење у силу као крајњи метод разрешења конфликта, далеко од Бога и људске правде.

Он је поручио да то знају и Америка и Европа, али не и њихови властодршци.

"Ми тој Европи припадамо историјски и желимо заједницу са њеним народима у достојанству и једнакости, али, ако је цена ЕУ да се одрекнемо себе и историјског сећања, Косовског завета, запечаћеног крвљу једног народа, ми не пристајемо као народ на такву уцену", нагласио је митрополит Амфилохије.

Он је оценио да Европа и Америка никада нису биле пониженије него данас, таквом неправдом и насиљем над једним часним народом и нагласио да се српски архијереји и сво свештенство моле да Господ врати разум моћницима који својим одлукама срамоте своје народе, газећи правду и поштење, а Србима да Бог подари верност косовском завету, људском и народном достојанству.

Митрополит Амфилохије је позвао присутне да се разиђу у миру, и да покажу да су Срби народ достојанствен, који не руши и не разара, већ вековима гради своју душу и достојанство и будућност. **(Танјуг)**